
Hoofdlijnennotitie Barneveld 2040

Keuzes voor de toekomst van de gemeente Barneveld

Mimi Stevens, Arjan Bossenbroek, Bertil Rebel

Versie 29 juni 2021

INHOUDSOPGAVE

Leeswijzer	3
DEEL A – Voorstel ‘Ontwikkelkoers Barneveld 2040’	4
• Inleiding • Proces • Voorstel ontwikkelkoers	
DEEL B – Hoofdlijnennotitie Ontwikkelscenario’s Gemeente Barneveld	9
• Aanleiding • Hoofdstuk 1 – Doel (Kaders voor de fysiek-ruimtelijke leefomgeving) • Hoofdstuk 2 – Vertrekpunt (Strategische Visie 2030 ‘Over Morgen en Meedoen’) • Hoofdstuk 3 – Waar houden we rekening mee? (Trends & Ontwikkelingen) • Hoofdstuk 4 – Uitgangspunten (Wat vinden we belangrijk als het om de toekomst gaat van Barneveld?) • Hoofdstuk 5 – Ontwikkelscenario’s (Afremsen, Voortzetten, Aanpak) • Hoofdstuk 6 – Koersbepaling met effectbeschrijving	
DEEL C – Samenvatting Raadsinformatiebijeenkomst 9 maart 2021	42
• Memo ‘Kiezen voor de kracht van de kernen’	
DEEL D – Discussienotitie Barneveld 2040	45
• Aanleiding & Inleiding • Deel 1 – Ontwikkelscenario’s Gemeente Barneveld 2020-2040 • Deel 2 – Thema’s & gesprek • A. Thema Wonen • B. Thema Leefomgeving • C. Thema Mobiliteit • D. Thema Economie & Werkgelegenheid	
Bijlagen – Wat gebeurt er om ons heen?	60

LEESWIJZER

De afgelopen maanden is – op verschillende manieren en momenten – gesproken over de toekomstige ontwikkeling van de gemeente Barneveld.

We zijn – op verzoek van de gemeenteraad – gestart met het schrijven van een **Hoofdpijnennotitie Ontwikkelscenario's Gemeente Barneveld**, dat als Deel B in dit document is opgenomen.

Vervolgens organiseerden we – op 9 maart 2021 – een raadsinformatiebijeenkomst onder leiding van Co Verdaas. Een samenvatting van die bijeenkomst (de memo '**Kiezen voor de kracht van de kernen**') als Deel C opgenomen.

Tijdens een aanvullende discussie over de Hoofdpijnennotitie in de raadscommissie van 8 april 2021 werd besloten om, met de hoofdpijnennotitie en de (samenvatting van de) raadsinformatiebijeenkomst in de rug, de **Discussienotitie Barneveld 2040** te schrijven die zou kunnen worden gebruikt voor een separaat te organiseren verdiepende bijeenkomst met de gemeenteraad over de toekomst van Barneveld. Deze bijeenkomst vond geen doorgang. In plaats daarvan is gekozen voor het door het college van B&W aan de gemeenteraad voorleggen van een voorstel met betrekking tot de ontwikkelkoers van Barneveld (het Deel A van dit document).

U vindt hierin – op basis van de hoofdpijnennotitie, de raadsinformatiebijeenkomst van 9 maart jl., de bespreking in de commissie van 8 april jl. – een **voorstel** hoe de toekomstige ontwikkeling van Barneveld gestalte zou kunnen krijgen. Wat betekent dit voor de gemeente Barneveld in het algemeen? Voor woningbouw in het bijzonder? En waar dan? En onder welke voorwaarden?

Deel A is daarmee de kern van dit voorstel voor de vast te stellen hoofdpijnen. De delen B, C en D bevatten de achtergrondinformatie voor dit voorstel en de discussie daarover. Deel B beschrijft de onderliggende basisinformatie over eerdere beleidskeuzes, actuele ontwikkelingen, basisgroei-scenario's en de effecten daarvan. Deel C geeft een eerste inkleuring vanuit een gesprek met een deel van de raad. Deel D bevat een verdieping van de scenario's met aanvullende cijfers én beoogt handvatten te geven voor een goede inhoudelijke discussie over een voorkeursscenario.

Uitgangspunten

Het is daarbij belangrijk op te merken dat deze Hoofdpijnennotitie Barneveld 2040 – zoals de naam al zegt – een notitie op hoofdpijnen is en in feite niet meer en niet minder is dan een vertrekpunt voor het opstellen van de Omgevingsvisie Barneveld. Immers: in dát document (de Omgevingsvisie Barneveld, dus) worden nadere uitwerkingen opgenomen en – niet minder belangrijk – wordt de participatie met inwoners, ondernemers en belanghebbenden gezocht. Dat is ook vanzelfsprekend, want de Omgevingsvisie Barneveld zoomt, per definitie, in op de omgeving van mensen.

De input van de afgelopen maanden heeft geleid tot zes richtinggevendende uitspraken, inclusief de hoofdpijnen voor de uitwerking daarvan, die het college als hoofdpijnen aan de gemeenteraad voorlegt ter vaststelling. Deze uitgangspunten zijn op dit moment niet verder uitgewerkt. Dat gebeurt vanaf de zomer in het proces van de Omgevingsvisie Barneveld. Het College stelt voor dat het proces van de omgevingsvisie ook ruimte biedt om in samenspraak met de samenleving desgewenst tot bijstelling of aanscherping van de kaders te besluiten.

Deze uitgangspunten geven parallel aan dat proces, voor de komende periode ook richting aan het college voor de bestuurlijke en ambtelijke inzet van de gemeente Barneveld in de lopende regionale processen over de omgeving. In het bijzonder de verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley, het Ontwikkelbeeld Amersfoort en de Ruimtelijke Verkenning Regio Foodvalley.

Deel A

Voorstel Ontwikkelkoers Barneveld 2040

Inleiding

Op 1 januari 2022 treedt – naar verwachting – de Omgevingswet in werking. Eén van de belangrijkste instrumenten van deze nieuwe wet is de Omgevingsvisie. Het is de bedoeling dat alle gemeenten uiterlijk 1 januari 2024 over een (door de gemeenteraad vastgestelde) Omgevingsvisie beschikken. Zoals u weet, bereiden wij ons –samen met u – voor op het opstellen van deze Omgevingsvisie. U stemde onlangs in met de Vertrekpuntennotitie; daarin wordt richting gegeven aan het vervolgproces om te komen tot de Omgevingsvisie Barneveld.

De Vertrekpuntennotitie maakt óók melding van het opstellen van een Hoofdlijnennotitie. De Hoofdlijnennotitie, die u nu in handen heeft, verkent – met inachtneming van huidige en verwachte ontwikkelingen – een aantal toekomstscenario's voor de fysiek-ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Barneveld tot 2040 ten aanzien van o.a. wonen, werken, voorzieningen, natuur- en landbouw, recreatie en energie & klimaat.

Het is belangrijk na te denken over de toekomstige ontwikkeling van onze gemeente. We deden dat ook eerder, bijvoorbeeld bij het vaststellen van de Strategische Visie Barneveld 2030 'Over Morgen en Meedoen' (2016).

Barneveld is immers een dynamische gemeente. De centrale ligging draagt hier zeker aan bij. De groei van de gemeente Barneveld – zowel op het gebied van wonen als op het terrein van werken – zette de afgelopen jaren door. Van 52.500 inwoners in 2010 naar ruim 60.000 inwoners in 2021. Het aantal arbeidsplaatsen groeide tussen 2010 en 2021 met 3.000 naar 34.500, terwijl de Barneveldse beroepsbevolking op dat moment 32.000 bedroeg.

De druk op beide markten is groot, er wordt zowel in regio Foodvalley als in regio Amersfoort ruimte gezocht voor indicatief 70.000 woningen tot 2040 en voor het faciliteren van voldoende werkgelegenheid. Er lopen in beide regio's verstedelijkingsstudies om alle ruimteclaims op goede wijze te kunnen herbergen. In dat verband is het goed om te weten wat we zelf als gemeente Barneveld willen.

Toekomstbeeld 2040

Het is om verschillende redenen belangrijk om nu na te denken over de toekomst en de toekomstige ontwikkeling van Barneveld:

1. We zullen ons, de vraag moeten stellen óf de gemeente Barneveld moet blijven groeien. Als het antwoord op die vraag 'ja' is, is de vervolgvraag hoe omvangrijk die groei moet zijn en hoe deze groei moet worden gefaciliteerd. Wat voor soort gemeente willen we zijn/blijven? Bouwen we alleen in Barneveld en Voorthuizen of spreiden we deze groei over meer (of alle) kernen? Welke toekomstige bedrijventerreinen kunnen worden ontwikkeld? Wat betekent dit voor de bereikbaarheid van de gemeente Barneveld en haar dorpen? Hoe verhoudt deze groei zich tot de ruimtebehoefte voor de landbouw- en energietransitie. En wat betekent dit alles voor onze organisatie?
2. Het is ook om een ándere reden belangrijk keuzes voor de toekomst te maken. Barneveld is immers geen eiland. We zijn een belangrijke speler in Regio Foodvalley en we doen nadrukkelijk mee in Regio Amersfoort. Vanuit deze regio's komen belangrijke ontwikkelingen op ons af. Denk aan de Verstedelijkingsstrategie Arnhem/Nijmegen/Foodvalley (100.000 extra woningen waarvan 40.000 woningen in Regio Foodvalley moeten 'landen') en het Ontwikkelbeeld Amersfoort met een woningbouwopgave van 36.000 woningen tot 2040. Wie niet nadenkt over zijn eigen toekomst, kan bezwaarlijk reflecteren en reageren op ruimtelijke ontwikkelingen die op je af komen. Het gevaar is zelfs dat je wordt overruled en dat je de regie op je eigen ontwikkeling verliest.

3. De gemeente Barneveld staat – net als alle andere gemeenten in Nederland – aan de vooravond van het opstellen van de Omgevingsvisie Barneveld. De basis van deze visie wordt onder andere gevormd door nu na te denken over de toekomst van Barneveld. Op basis van die basis kan de Omgevingsvisie worden opgesteld.

Proces

De gemeenteraad vroeg eind 2020, in het bijzonder vanwege het tweede argument, een aantal ontwikkelscenario's te beschrijven die – na een bespreking ervan – zouden kunnen leiden tot een (door de gemeenteraad vast te stellen) ontwikkelrichting die de basis en de opmaat vormt voor de later dit jaar op te stellen Omgevingsvisie Barneveld. De afgelopen periode leidde dat tot het opstellen van de **Hoofdpijnennotitie Ontwikkelscenario's Gemeente Barneveld** (zie hiervoor deel B) die op 9 maart jl. is besproken tijdens een raadsinformatiebijeenkomst onder leiding van de heer Co Verdaas. Naar aanleiding van deze informatiebijeenkomst verscheen een samenvattende memo (**Kiezen voor de kracht van de kernen**, zie hiervoor deel C). Tenslotte werd op 8 april jl. tijdens de vergadering van de commissie Grondgebied afgesproken dat een Discussienotitie Barneveld 2040 zou worden opgesteld en besproken tijdens een bijeenkomst op 29 april jl. Deze bijeenkomst vond geen doorgang; in plaats daarvan is de afspraak gemaakt dat het college de gemeenteraad, met inachtneming van het vorengaande proces en de input die is gegeven, een voorstel doet voor een ontwikkelrichting van en voor de gemeente Barneveld.

Het voorstel dat hieronder volgt, is gebaseerd op al deze informatie en gesprekken die hebben plaatsgevonden.

Voorstel ontwikkelkoers Barneveld 2040

Naar aanleiding van de Hoofdpijnennotitie Ontwikkelscenario's Gemeente Barneveld (deel B van deze notitie), de gesprekken daarover met de gemeenteraad (op 9 maart en 8 april jl.) en de verdiepende informatie uit de Discussienotitie Barneveld 2040 wordt de volgende ontwikkelrichting op hoofdlijnen voorgesteld. Dit is – voor de goede orde – een opsomming van hoofdkeuzes en gevolgen, de kaders, die in de tweede helft van dit jaar – bij het opstellen van de Omgevingsvisie Barneveld – samen met de bevolking nader worden uitgewerkt. We komen hierbij tot **7** uitgangspunten.

1. De gemeente Barneveld kiest vanuit haar maatschappelijke opgave voor het faciliteren van verdere groei van het inwonertal naar zo'n 80.000 à 85.000 inwoners richting 2040

- 1.1. *We zien groei niet als een bedreiging maar als een kans;*
- 1.2. *We zien ontwikkelmogelijkheden en woningopgaven in alle kernen;*
- 1.3. *We kiezen daarmee voor een **gedifferentieerd** woningbouwprogramma tussen de 8.000 en 10.000 woningen (een koers tussen scenario 2 en 3 in);*
- 1.4. *We streven de eerstkomende jaren naar een bouwtempo van gemiddeld 500 woningen per jaar (passend bij wat de afgelopen vier jaren als prestatie is gerealiseerd, in lijn met de Woonvisie en tegemoet komend aan de druk op de woningmarkt) en hebben oog voor de betaalbaarheid van het wonen;*
- 1.5. *We dragen hiermee ruimschoots bij aan de regionale woningbouwopgaven (van minimaal 6.000 woningen **ten behoeve van de woningbehoefte in regio Foodvalley**), de bouw van minimaal 8.000 woningen betekent een (ruime) verdubbeling ten opzichte van de Primos-prognoses;*
- 1.6. *We kunnen hiermee onze reeds bekende plancapaciteit (van circa 6.000 woningen) benutten en is er is dan nog ruimte voor nieuw initiatief;*
- 1.7. *We bewaken de voortgang en zorgen voor een goede fasering en dosering over de kernen;*
- 1.8. *We houden hiermee zélf meer de regie.*

2. We blijven investeren in het welzijn van onze inwoners

- 2.1. Het welbevinden van onze inwoners staat centraal in de groei en ontwikkeling van Barneveld;
- 2.2. Deze groei en ontwikkeling krijgt vorm en inhoud in nauwe samenspraak met onze inwoners;
- 2.3. Veilig, plezierig en gezond wonen vinden wij van het grootste belang; we zetten in op de bouw van gedifferentieerde buurten en wijken;
- 2.4. Voorzieningen moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Het gaat om sociale, maatschappelijke en culturele voorzieningen in de breedste zin van het woord, op wijk- en dorpsniveau;
- 2.5. De capaciteit en ontwikkeling van deze voorzieningen blijft in balans met de groei van onze gemeente;
- 2.6. Bij de groei van Barneveld is de open samenleving, met ruimte voor diversiteit, het uitgangspunt. We willen de sociale samenhang blijvend versterken;
- 2.7. Voor kwetsbaren in onze samenleving hebben en houden wij extra aandacht. Daar waar mogelijk wordt bevordert dat mensen naar elkaar omzien.

3. Woningbouw vindt niet alleen in Barneveld en Voorthuizen, maar in álle kernen plaats

- 3.1. De verhouding Barneveld/Voorthuizen versus de overige 7 kernen verschuift daarbij van 20% in deze 7 kernen richting 30%;
- 3.2. De exacte verdeling vindt plaats in afstemming met inwoners en overige stakeholders;
- 3.3. We streven naar meer aanbod en continuïteit in de 7 kleinere kernen maar tegelijkertijd met het behoud van de eigen (dorpse) identiteit ¹);
- 3.4. We maken bij voorkeur gebruik van de bestaande infrastructuur en voorzieningen en investeren op die manier in de kracht van onze kernen; voorzieningen als sport, cultuur en onderwijs zullen op passende wijze meegroeien;
- 3.5. Dit draagt bij aan de robuuste vitaliteit van onze kernen;
- 3.6. We zijn ons ervan bewust dat de mate van groei direct verband houdt met andere zaken, zoals de bereikbaarheid met OV, fiets en auto.

4. We zoeken naar een goede balans in de ruimtevraag van woningbouw, landbouw, energietransitie en natuur

- 4.1. We koesteren, ondanks onze groeiambitie, onze ligging en positie in de Vallei en op de Veluwe;
- 4.2. Een goede verdeling houdt de verschillende ruimtelijke ontwikkelingen in balans;
- 4.3. We houden bij de groei in het bijzonder ook rekening met een gezond toekomstperspectief voor onze agrarische sector;
- 4.4. We waarderen de mogelijke maatschappelijke inzet van de landbouw voor landschap, recreatie, biodiversiteit en klimaat en we combineren, waar mogelijk, functies;
- 4.5. We kiezen, waar mogelijk, met woningbouw voor inbreiding boven uitbreiding (waarbij hoger bouwen in de grotere kernen, mits stedenbouwkundig passend, een optie is).

5. We investeren extra in de kwaliteit van onze leefomgeving

- 5.1. Vanwege het belang van goede gezondheid en meer vrije tijd wordt dit belangrijker;
- 5.2. We houden voldoende groene buffers tussen de kernen, waardoor inwoners het buitengebied snel kunnen ervaren;
- 5.3. We zetten in op een aantrekkelijk, onderling verbindend wandel- en fietspadennetwerk;

¹ Zes van de negen kernen zullen in 2040 nog steeds (royaal) onder het inwonertal van een wijk als Bloemendal blijven.

- 5.4. We behouden binnen de woonbuurten voldoende (groene) ruimte en voorzieningen voor ontmoeting, spelen en klimaatadaptieve maatregelen;
- 5.5. Natuur inclusief bouwen wordt de standaard en waar mogelijk combineren we het realiseren van woningbouw met het integraal mee-ontwerpen en exploiteren van ruimte voor cultuur en ontspanning;
- 5.6. We hebben nadrukkelijk oog voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte en gebouwen;
- 5.7. We zetten in op meer biodiversiteit en landschappelijke waarden, zoals versterking van het Groene Valleilint en de bekenstructuur en hebben aandacht voor zaken als hittestress, droogte, extreme regenval;
- 5.8. We anticiperen op ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, energietransitie, circulaire economie en klimaat;
- 5.9. We verbeteren, waar mogelijk, de luchtkwaliteit.

6. We investeren in de mobiliteit en bereikbaarheid van Barneveld

- 6.1. We willen – samen met Rijk, en provincie en andere partners – investeren in een goede externe bereikbaarheid om onze strategische ligging te benutten;
- 6.2. We benutten de bestaande capaciteit van de infrastructuur in alle kernen en het buitengebied binnen acceptabele grenzen van leefbaarheid, veiligheid en barriërewerking en beogen een robuuste infrastructuur van rondwegen en radialen rond de grote kernen;
- 6.3. We benutten stationsomgevingen voor wonen en werken om zo ook het gebruik van openbaar vervoer per spoor te stimuleren en zetten in op het gesprek met andere overheden over de mogelijkheden voor een spoorhalte bij Barneveld-Noord en Stroe en de inzet van snelle buslijnen;
- 6.4. We stimuleren gezondheid van mensen en omgeving door te blijven inzetten op een goede fietsinfrastructuur en -voorzieningen;
- 6.5. We bezien de aanleg van nieuwe (weg)infrastructuur waar mogelijk in samenhang met fysiek-ruimtelijke ontwikkelingen;
- 6.6. Bouwlocaties, ook in de kleinere kernen, moeten financieel bijdragen aan het opwaarderen van de infrastructuur als ze medeveroorzaker zijn van een toekomstig knelpunt.

7. We blijven (mede ook vanwege onze ligging) investeren in het vestigingsklimaat van Barneveld

- 7.1. We doen dit zowel kwantitatief, zodat het aantal banen in balans blijft met het aantal inwoners, als kwalitatief;
- 7.2. We zijn ervan overtuigd dat dit goed is voor de werkgelegenheid en de kwaliteit van onze voorzieningen;
- 7.3. We creëren hierdoor mogelijkheden voor aanvullende ontwikkelingen (zoals extra haltes en sprinter op lijn Amersfoort – Apeldoorn);
- 7.4. We zetten in op de ontwikkeling van Harselaar-Zuid Fase 1b en 2, de Nijkerkerweg (tussen A30 en Bloemendal), woonwerklandschap in Voorthuizen; en nieuwe mogelijkheden in Stroe en Kootwijkerbroek waarbij we zorgvuldig kijken naar passende bedrijfstypen;
- 7.5. We hebben extra aandacht voor hoger geschoold werk;
- 7.6. De clustering van agrofood en de verbinding met praktische kennis/onderwijs wordt van belang geacht;
- 7.7. We voor de eventuele realisering van een railterminal op Harselaar een robuuste, toekomstgerichte verkeersafwikkeling een belangrijke voorwaarde vinden.

Deel B
Hoofdpijnennotitie Ontwikkelscenario's
Gemeente Barneveld

AANLEIDING

OP WEG NAAR EEN OMGEVINGSVISIE BARNEVELD 2040

In 2024, zo is de verwachting, beschikken alle gemeenten over een operationele Omgevingsvisie. Deze Omgevingsvisie gaat aan alle andere instrumenten van de Omgevingswet vooraf. De Omgevingsvisie vormt de beleidsmatige grondslag voor die wet. Bij het opstellen van de Omgevingsvisie moeten de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet in het oog worden gehouden. Deze doelen zijn in de Omgevingswet als volgt omschreven:

“Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu gericht op het in onderlinge samenhang:
a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en
b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.”

De Omgevingsvisie is een nieuw instrument waar nog weinig tot geen ervaring mee is. Er is dus geen blauwdruk beschikbaar en de inhoud van de Omgevingsvisie is vormvrij.

De Omgevingsvisie vormt – eenmaal opgesteld – een (breed) gedragen integrale visie met een duidelijke kaderstelling en een heldere, zorgvuldige formulering van doelen als het gaat om de lange termijn ontwikkeling van Barneveld. In de Omgevingsvisie zijn belangen afgewogen en wordt de meest wenselijke ontwikkeling van Barneveld verbeeld en verwoord.

‘In het verleden ligt het heden, in het nu wat worden zal’

We gaan dit proces niet in zonder om te kijken naar het (recente) verleden van Barneveld. De huidige positie van Barneveld is mede te danken aan eerder genomen beslissingen. Toen werden, met redenen omkleed,

bepaalde keuzes gemaakt: op thema of voor specifieke gebieden binnen de gemeente.

Voor het opstellen van de Omgevingsvisie bouwen we voort op de keuzes die gemaakt zijn in de Strategische Visie Barneveld 2030 ‘Over Morgen en Meedoen’, het Sociaal Beleidsplan ‘Mensen Voorop’ en actuele structuur-, gebieds-, beleids- en dorpsvisies. We zien dat alles als waardevolle input voor de op te stellen Omgevingsvisie.

De Notitie *Ontwikkelscenario’s Gemeente Barneveld* vormt een **schakel tussen de op te stellen Omgevingsvisie en de eerder vastgestelde strategische visie** en de daaraan gelieerde beleidsplannen. Het is daarmee het document dat in de vertrekpuntennotitie wordt aangeduid als *Hoofddlijnennotitie*. De notitie bevat kaders op scenarioniveau voor de fysiek-ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Barneveld. De focus ligt met name op ontwikkelings- (en eventuele groei)opgaven die we voorzien. We verkennen daarvoor een aantal **hoofddlijnen van ontwikkelscenario’s** en maken op die manier inzichtelijk wat de voor de gemeente Barneveld consequenties zijn. Met als doel weloverwogen richting te kunnen geven aan de koers van onze gemeente. Uiteraard volgt in een later stadium een nadere uitwerking en een financiële doorrekening van zo’n hoofddlijn.

Het is belangrijk om dat (nú) te doen, want er liggen tal van fysiek-ruimtelijke opgaven te wachten. Zo staat de landbouw voor een enorme transitie naar natuurinclusieve- en kringlooplandbouw en is volgens het Planbureau voor de Leefomgeving landelijk sprake van een gewenst woningbouwprogramma van ruim 1 miljoen woningen (!) om de groei van het aantal huishoudens in de periode 2020-2040 te faciliteren, waarbij het accent met name op 2020-2030 ligt. Hierbij wordt nadrukkelijk ook naar regio’s buiten de Randstad gekeken, waaronder de regio’s Arnhem-Nijmegen-Foodvalley, waar in de periode 2020-2040 zo’n 100.000 woningen moeten worden gerealiseerd. Ook rond Regio Amersfoort is een

minimale groei met 30.000 woningen in deze periode gewenst om in de vraag naar woningen te voorzien. De gemeente Barneveld vervult in beide regio's een belangrijke functie, in het bijzonder op het terrein van wonen, werken, de agro-keten, recreëren, duurzaamheid en mobiliteit.

Strategische Visie 2030 'Over Morgen en Meedoen'

De gemeenteraad stemde – met de vaststelling van de Strategische Visie 2030 'Over Morgen en Meedoen' – in met de ambitie en koers voor Barneveld tot 2030 (met een doorkijkje naar 2040). De ambitie en koers zijn onder meer uitgewerkt in de Organisatievisie *Blij met Barneveld* en het Beleidsplan Sociaal Domein *Mensen Voorop*.

Het werkte ook door in allerlei visies en plannen. Maar wat nog ontbreekt, is een uitwerking naar een visie op het gehele fysieke domein, een Omgevingsvisie; de visie waarin alle fysiek-ruimtelijke aspecten, ook vanuit de doelen in het Sociaal Domein, worden vertaald naar inhoudelijke keuzes over (mogelijke) ontwikkellocaties, waarden en niveaus met betrekking tot de leefomgeving. Het beleidsplan Sociaal Domein schrijft: "Waar de Integrale Omgevingsvisie zich richt op de *omgeving* waarin mensen leven, richt het Beleidsplan Sociaal Domein zich op *de mensen zelf*."

Zo'n fysiek-ruimtelijke uitwerking (in een Omgevingsvisie Barneveld) wordt gemist, juist vanwege de ambities van Barneveld en zeker ook vanwege de ontwikkelingen in de regio's waar Barneveld onderdeel van is. Het

faciliteren van woningbouwopgaven, mobiliteitsopgaven (weg en spoor), de landbouw- en de energietransitie en de woon- en leefkwaliteit roept steeds luider om het maken van fundamentele keuzes gebaseerd op een integrale afweging over de fysiek-ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente.

In 2020 is voortvarend gestart met de ontwikkeling van een integrale scenariostudie naar de verstedelijking van zowel Regio Arnhem-Nijmegen-Foodvalley (de zogeheten 'Verstedelijkingsstrategie') als Regio Amersfoort (het zogeheten 'Ontwikkelbeeld'). Deze studies maken voor Barneveld weliswaar geen locatiekeuzes (want dat is onze eigen verantwoordelijkheid, evenals ons bouwtempo en woningbouwprogramma), maar hebben wel invloed op de hoofdlijnen van de fysieke ontwikkeling van beide regio's. Dat vraagt om integrale input/invloed vanuit de gemeente Barneveld in die processen.

Leeswijzer Deel B

We beginnen deze scenarionotitie met het vertrekpunt: de beleidsdoelen van de strategische visie (H2), waarbij we beschrijven welke majeure ontwikkelingen al in gang zijn gezet. Na de trends en ontwikkelingen die er op ons afkomen (H3), beschrijven we de uitgangspunten voor de toekomst van Barneveld (H4). Vervolgens beschrijven we drie mogelijke scenario's (H5) en de daaruit volgende koersbepalende gedachten (H6). Maar eerst wordt op het doel van de notitie ingegaan.

*In deze scenarionotitie is de gemeente Scherpenzeel buiten beschouwing gelaten.
Dit vanwege het feit dat er nog geen definitief besluit ligt met betrekking tot een eventuele samenvoeging met gemeente Barneveld.*

HOOFDSTUK 1 - DOEL

NADENKEN OVER DE FYSIEK-RUIMTELIJKE LEEFOMGEVING

Zowel binnen de gemeente Barneveld als in gemeenten en regio's om ons heen lopen tal van projecten, processen en ontwikkelingen en worden ruimtelijke studies gedaan naar de ruimtelijke ontwikkeling van deze omgeving.

We ervaren een sterke wens en noodzaak om in de eerste helft van 2021 tot richtinggevende uitspraken van de gemeenteraad te komen die als relevante kaders worden beschouwd voor de koersbepaling bij de opstelling van de Omgevingsvisie en tegelijk onze inzet bepalen in een aantal regionale ruimtelijke verkenningstudies.

Het is daarom belangrijk om onze ambities, zoals die (gedeeltelijk) staan beschreven in de Strategische Visie 2030 'Over Morgen en Meedoen' en in een aantal andere beleidsdocumenten, opnieuw met elkaar te benoemen en waar nodig aan te passen op actuele en te verwachten trends en ontwikkelingen. Daarbij kijken we niet alleen door tot het jaar 2040, maar benoemen ook de mijlpalen daar naartoe (tot 2025, tot 2030 en tot 2040).

De volgende vragen zijn daarbij, onder andere, relevant:

- ⊙ *Wat voor type gemeente wil Barneveld in 2040 zijn?*
- ⊙ *Hoe hard willen we groeien?*
- ⊙ *Wat betekent dit voor de kwaliteit van leven in onze gemeente?*
- ⊙ *Wat zijn de effecten van keuzes over groei?*
- ⊙ *Hoe kijken we tegen de 9² verschillende kernen aan?*

We spiegelen dit aan beleidsplannen en ruimtelijke projecten die meerjarig in uitvoering zijn of die staan gepland om te ontwikkelen. We beginnen

immers niet met een 'blanco vel', maar hebben als gemeente te maken met een al op velerlei terreinen in gang gezette koers.

De vraag is in welke mate deze koers bijsturing nodig heeft. In dat verband is het zeker zo relevant kansen en belemmeringen te signaleren, te benoemen en de eventuele financiële consequenties van bepaalde keuzes inzichtelijk te maken.

² We gaan nu uit van negen kernen; als de herindeling met Scherpenzeel doorgang vindt, spreken we van tien kernen.

Deze notitie heeft tot doel de raad te informeren ten behoeve van de koersbepaling, waarbij die koers moet worden gezien als de (voorlopige) voorkeur ontwikkelingsrichting van de raad. Want deze koersbepaling is niet tot stand gekomen via een participatietraject. Deze koersbepaling is nu wel noodzakelijk om richting te geven aan de gesprekken met de regio's Foodvalley en Amersfoort ten aanzien van de ruimtelijke verkenningen die in 2021 worden gemaakt. Het is ook belangrijk om de organisatie van Barneveld een richtingbepalende koers mee te geven voor de projecten en processen waaraan wordt gewerkt. Dat gaat onder meer om de Omgevingsvisie. Het proces van de Omgevingsvisie is nadrukkelijk wél participatief. Dat betekent dat gedurende dat proces wellicht uit de gemeenschap van Barneveld naar voren komt dat bijstelling van de ontwikkelrichting gewenst wordt. Dat wordt dan teruggelegd bij de raad.

HOOFDSTUK 2 - VERTREKPUNT STRATEGISCHE VISIE 2030 'OVER MORGEN EN MEEDOEN'

De Strategische Visie 2030 'Over Morgen en Meedoen' (2016) kent 7 thema's:

- A. Netwerksamenleving
- B. Sociaal en Vitaal Samenleven
- C. Leefbare en Vitale Wijken en Dorpen
- D. Economische Kracht
- E. Energietransitie en Klimaat
- F. Bereikbaarheid en Mobiliteit
- G. Aantrekkelijk Buitengebied

Deze thema's hebben een sterke overlap met de thema's en doelen die in het kader van de Omgevingswet en Omgevingsvisie worden bedoeld. De thema's overlappen ook met het onderwerp 'Brede Welvaart'³ dat sinds 2017 op verzoek van de Tweede Kamer wordt gemonitord en in regio Foodvalley als centraal onderwerp in de Strategische Agenda 2020-2025 is opgenomen.

We beschrijven – kort – wat het thema inhoudt. Daarna volgt een overzicht van de belangrijkste (grote) ontwikkelingen die op basis van de Strategische Visie 2030 in gang zijn gezet.

A. NETWERKSAMENLEVING

Het eerste (algemene, overkoepelende) thema omvat vooral ambities over de manier van (samen)werken. Wij staan een samenleving voor waarin, naast traditionele stakeholders en samenwerkingsverbanden, nieuwe korte

³ Brede Welvaart (SCP): kwaliteit van leven in het hier en nu en de mate waarin deze al dan niet ten koste gaat van latere generaties en/of van die van mensen elders in de wereld. Het gaat hierbij om onderwerpen als welzijn, materiële welvaart, gezondheid, arbeid en vrije tijd, wonen, samenleving, veiligheid en milieu alsook het economisch -, natuurlijk -, menselijk – en sociaal kapitaal.

of langdurige coalities van burgers en bedrijven ontstaan die invloed hebben op de samenleving en het beleid van de gemeente. Dat is voor diverse fysieke ontwikkelingen cruciaal, denk aan de transitie van de landbouw, de gekozen aanpak in de energietransitie, de aanpak van het knooppunt A1/A30, de ontwikkeling van dorpen via dorpsplannen, etc.

Het thema heeft geen directe inhoudelijke samenhang met de fysieke opgaven.

Het is wel een cruciale aanleiding voor deze notitie, juist omdat er diverse samenwerkingstrajecten lopen (zie voorbeelden hieronder) en het van belang is dat de input in die trajecten vanuit de gemeente Barneveld samenhangend is en breed gedragen, zodat het Barneveldse belang zo goed mogelijk geborgd kan worden.

Regionale samenwerking, bijvoorbeeld in

- Regio Foodvalley en via RFV de (Triple Helix) Economic Board Foodvalley
- Regio Amersfoort
- Programma Vitale Vakantieparken
- VeluweAlliantie-Veluwe/op/1
- Landbouwnetwerk Regio Foodvalley
- Platform Water Vallei en Eem
- LTO Noord Gelderse Vallei en AJK Stroe-Wekerom.

Lokale samenwerking, bijvoorbeeld in en met

- Bestuurlijk overleg Wonen, Zorg en Welzijn
- Adviesraad Sociaal Domein
- Barneveldse Industriële Kring (BIK) en andere ondernemingsverenigingen en onderwijs zoals BTO
- Energiecoöperaties
- Plaatselijke Belangen/Wijkplatforms

- Toeristisch Platform en GoBarneveld.

B. SOCIAAL EN VITAAL SAMENLEVEN

Een gevarieerd en toereikend aanbod aan voorzieningen (waaronder onderwijs, sport, cultuur), passend bij de toenemende diversiteit van de samenleving en bij de onderlinge verschillen in karakter van dorpen of zelfs wijken en bijdragend aan sociale cohesie. De fysieke plek en organisatie zijn daaraan ondergeschikt en worden in overleg met de betrokken partijen op een slimme manier efficiënt benut en geregeld.

C. LEEFBARE EN VITALE WIJKEN EN DORPEN

Het faciliteren van de groei van het aantal inwoners tot 2040 (en verder) met behoud van de identiteit van de kernen en variatie in het woningaanbod, bevolkingssamenstelling, voorzieningen en inrichting. Het realiseren van aantrekkelijke, veilige en toekomstbestendige wijken:

- ⊙ aantrekkelijk: ruim groen, gevarieerd, levendig, goed woon- en leefmilieu;
- ⊙ veilig: samenwerking ketenpartners veiligheidsregio;
- ⊙ toekomstbestendig: energieneutraal, flexibel aanpasbaar, klimaatadaptief.

D. ECONOMISCHE KRACHT

Het realiseren van extra vestigingsruimte en faciliteiten voor bedrijven om de aantrekkelijkheid als vestigingsplaats te versterken ten behoeve van de groei van werkgelegenheid, met focus op de kernsectoren agrofood en transport & distributie en groeisectoren zoals ICT.

Het faciliteren en stimuleren van innovatie en verduurzaming van voedselsystemen en waardevermeerdering van het agrarisch product. De uitbouw van recreatie en toerisme, waarbij de profilering (van de gemeente Barneveld) plaatsvindt als onderdeel van de promotie van de Veluwe. Het bieden van ruimte aan vernieuwing ten behoeve van toekomstbestendige verblijfsrecreatie.

Aantrekkelijke geconcentreerde winkelcentra in Barneveld en Voorthuizen, met een differentiatie in de branchering en voorzieningen, afgestemd op bijzondere doelgroepen. Versterken van de verbinding onderwijs - arbeidsmarkt en een leven lang leren. Het begeleiden en ontwikkelen van ondernemersvaardigheden en passende werklocaties voor ZZP-ers.

E. ENERGIETRANSITIE EN KLIMAAT

Dit thema heeft diverse ruimtelijke opgaven, waarbij ruimte voor water en groen en energie opwekking in de vorm van zonneweides en windturbines het meest in oog springen. Dit zijn belangrijke voorwaarden bij de ruimtelijke inrichting.

Dit onderwerp vraagt om locatiekeuzes en ontwerpen die het natuurlijk systeem als vertrekpunt neemt (zoals het benutten van kwellocaties voor waterberging i.p.v. voor verstedelijking). Vanuit het Landelijke Klimaatakkoord liggen er ook opgaves met betrekking tot CO₂, zoals het realiseren van klimaatbossen en kansen zoals het binden van CO₂ in landbouwgewassen.

Onder de energietransitie staan we voor de grote opgaven om in 2030 de CO₂ uitstoot te verminderen met 55%. Daarvoor wordt momenteel een nieuwe energievisie voorbereid. Vanuit participatie en partnerschap wordt gewerkt aan een energiemix, aan de Regionale Energie Strategie en een warmtevisie.

F. BEREIKBAARHEID EN MOBILITEIT

De meest in het oog springende ambities zijn de aanpak van knooppunt A1-A30 en de eventuele aanleg van de oostelijke rondweg Barneveld. Daarnaast is in het GVVP een studie naar een westelijke rondweg aangekondigd. Ten aanzien van het openbaar vervoer heeft de gemeente Barneveld de ambitie dat er 1 of 2 halteplaatsen komen op de lijn Apeldoorn-Amersfoort en op de Valleilijn een kwartiersdienst naar Ede-Wageningen te realiseren. Deze infrastructurele ambities hangen nauw samen met de ontwikkeling van het aantal woningen en de locatie van de woningbouwopgave, maar ook met de inzet op schone mobiliteit, gebruik van de fiets en op deel-mobiliteit. De opgave ligt voor om zowel de

woningbouwopgave als de ontwikkeling van bedrijventerreinen en voorzieningen, zodanig vorm te geven dat schone mobiliteit gestimuleerd en gefaciliteerd wordt. Denk daarbij onder andere aan elektrisch rijden, fiets routes en deelgebruik. Hier liggen ook kansen voor de koppeling van energieproductie aan nieuwe of bestaande infrastructuur (weg- en spoor).

G. AANTREKKELIJK BUITENGEBIED

We staan voor de opgave om natuur en landschap te behouden en te versterken, om milieubelasting te verminderen en het buitengebied economisch vitaal te houden. Dat laatste is belangrijk omdat de eigenaren van het buitengebied niet 'groen kunnen doen als ze rood staan'. De Landbouwvisie van het Rijk sluit hier goed op aan, omdat het gaat om toekomstbestendige landbouwbedrijven die natuurinclusief en in kringlopen ondernemen. Dat is goed voor de biodiversiteit en voor de milieubelasting. Maar zoals benoemd onder "economische kracht", vergt

landbouw volgens die principes aanzienlijk meer ruimte. Vanuit het Klimaatakkoord zien we daarnaast een opgave voor o.a. klimaatbossen en andere vormen van CO2-vastlegging.

Een nieuwe opgave is het beperken van stikstofdepositie op de prachtige natuur in onze gemeente, en daarbuiten. Dit raakt alle sectoren. Het vraagt om emissieloos en natuurinclusief bouwen en om vermindering van de uitstoot door industrie, verkeer en veehouderij. Rijk en provincie 'bezorgen' ons hierbij nog een grote opgave, namelijk de komende paar jaar een groter aantal stoppende boeren als gevolg van diverse opkoopregelingen die al gaande zijn dan wel komende jaren open zullen gaan. Dit geeft uitdagingen (volstaat het functieveranderingsbeleid?) maar ook kansen voor gebiedsontwikkeling (gronden via kavelruil beschikbaar krijgen voor natuurinclusieve landbouw) en als tegenpool daarvan het risico dat gronden worden opgekocht door akkerbouwers van buiten de regio.

Welke ontwikkelingen zijn – op basis van de Strategische Visie 2030 – al in gang gezet?

We delen met name de grotere ontwikkelingen (en vooral in het fysieke domein) aan de hand van de onderstaande zes rubrieken in:

1. Wonen

Barneveld

- ⊙ De Burgt
- ⊙ Bloemendal.

Voorthuizen

- ⊙ Voorthuizen-Zuid (Holzenbosch, Kromme Akker-Zuid, Wikselaarse Eng en volgende deelplannen)
- ⊙ Verbindingsweg (Woon/Werklandschap).

Terschuur / Zwarteboek

- ⊙ Eendrachtstraat
- ⊙ Dwarsakker (Fase 2).

Kootwijkerbroek

- ⊙ Oostbroek.

Stroe

- ⊙ Ericaweg e.o.

2. Werken

Barneveld

- ⊙ Voorbereiding Harselaar Zuid Fase 1b (25 ha bruto/20 ha netto)
- ⊙ (Toekomst) Harselaar Zuid Fase 2 (44 ha (schatting))
- ⊙ Afronding Harselaar Driehoek
- ⊙ Ontwikkeling Harselaar Centraal
- ⊙ (Toekomst) Nijkerkerweg West
- ⊙ Onderzoek Railterminal Barneveld

- ⊙ Poultry Expertise Centre: Campusontwikkeling Aeres
- ⊙ Onderzoek Kalveren Expertise centrum
- ⊙ Ontwikkeling PDV-cluster Scherpenzeelseweg (Intratuin, Gamma, Kringloopcenter en Woonwinkel)
- ⊙ Vitaal centrumgebied
- ⊙ Ondersteunen concepten onderwijs-arbeidsmarkt, zoals BTO en Barneveld Tomorrow.

Voorthuizen

- ⊙ Verbindingsweg (Woon/Werklandschap)
- ⊙ Herontwikkeling MOB-complex (*leisure* of lokale *foodhub*?)
- ⊙ Vitaal centrumgebied.

3. Recreëren

- ⊙ Visie Toerisme en Recreatie 2030
- ⊙ Dorpspromotieplan Gemeente Barneveld
- ⊙ Programma Vitale vakantieparken
 - Uitbreiding en herstructurering
 - Transformatie
 - Inventarisatie vitaliteit van alle parken
- ⊙ Recreatiezonering Veluwe
- ⊙ Samenwerking binnen Veluwe Alliantie
- ⊙ Actualisatie, uitbreiding routestructuren (knooppunten, wandelroutes).

4. Mobiliteit (Verkeer, Vervoer, Openbaar Vervoer)

- ⊙ Aanpak Aansluiting A1/A30 (MIRT / Rijksproject)
- ⊙ Studie Corridor A1
 - Station Barneveld-Noord
 - Station Stroe
 - Regiosprinter Amersfoort <> Barneveld-Noord <> Apeldoorn
- ⊙ Studie Spooronderdoorgang Nijkerkerweg
- ⊙ Studie Oostelijke Rondweg

- ⊙ Studie Westelijke Rondweg
- ⊙ Studie Snelwegaansluitingen A30.

5. Welzijn en Voorzieningen

- ⊙ Uitvoering van het Beleidsplan Sociaal Domein
- ⊙ Scholenbouwprogramma
- ⊙ Dorpshuizen in Voorthuizen en Garderen.

6. Landelijk Gebied

- ⊙ Aanpak luchtkwaliteit via het Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderij, met de oprichting van het Praktijkcentrum Emissiereductie, toepassing van het Interimbeleid vergunningverlening (extra emissiereductie), deelname aan het Schone Lucht Akkoord, waaronder het starten van een pilot Landbouw
- ⊙ Oprichting van en deelname aan het Landbouwnetwerk Regio Foodvalley, met onder andere het project Ondernemersbegeleiding
- ⊙ Regio Deal Foodvalley gesloten met groot aantal partners, waarin een groot onderdeel voor de Landbouwtransitie: gezonde bodem, circulair veevoer en emissiereductie
- ⊙ Regionaal programma Vrijkomende Agrarische Bebouwing
- ⊙ Projectaanpak onder het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland vastgesteld, met onder andere gebiedsprocessen.

7. Energie en Klimaat

- ⊙ Wijk van de Toekomst/Warmtevisie
- ⊙ Windvisie
- ⊙ Dorpentoer Energie
- ⊙ Energievisie
- ⊙ Uitwerken gevolgen RES
- ⊙ Uitvoering Barneveldse Zonneladder
- ⊙ Ondersteunen en garantstelling energiecoöperaties
- ⊙ Uitvoeringsprogramma circulaire economie.

HOOFDSTUK 3 – WAAR HOUDEN WE REKENING MEE?

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Wat zijn de belangrijkste trends en ontwikkelingen waarmee we rekening zouden moeten houden?

1. Wonen

- ⊙ Demografische groei van Barneveld
- ⊙ Vestigingsoverschot van huishoudens uit met name het westen van Nederland
- ⊙ Vergrijzing van de bevolking (maar gezinnen blijven belangrijk)
- ⊙ Meer thuiswerken (gevolgen voor woonwensen)
- ⊙ Meer behoefte aan flexibiliteit met bijv. tijdelijke woonconcepten
- ⊙ Verdichting van de leefomgeving
- ⊙ Versmelting woon- en werksituatie.

2. Werken

- ⊙ Meer thuiswerken. Door corona is digitalisering en werken op afstand toegenomen. Ook na corona is de verwachting dat men meer thuisblijft, wat een versnelling lijkt te geven t.o.v. de verwachte ontwikkeling
- ⊙ Spreiding mobiliteit en veranderende druk op wegennet.
- ⊙ Afname beroepsbevolking als gevolg van vergrijzing
- ⊙ Werklocaties: enerzijds functiemenging en schaalverkleining, anderzijds scheiding van (grootschalige) functies
- ⊙ Andere behoeften in detailhandel: meer internet, specialistische kwaliteitswinkels
- ⊙ Verandering van economie als gevolg van technologische ontwikkelingen, robotisering en flexibilisering van arbeid, inclusief 'corona impuls' op thuiswerken
- ⊙ Sommige bedrijven groeien door van maakindustrie naar data-industrie
- ⊙ Blijvende aanwezigheid en huisvestingsnoodzaak voor arbeidsmigranten voor sectoren logistiek, industrie, land- en akkerbouw

- ⊙ Ontwikkeling van korte voedselketens tussen producent en consument
- ⊙ Ontwikkeling van nieuwe sector insectenkweek
- ⊙ Code/Space en Internet of Things
- ⊙ Door geopolitieke verhouding ontstaat bewustwording van kwetsbaarheid van mondiale handel (er ontstaat behoefte om producten in de eigen regio te maken of hier van te betrekken. Toenemende behoefte aan bedrijfslocaties)
- ⊙ Toenemende digitalisering en online verkopen leidt tot verdere afnamen van winkels, het centrum wordt van een 'place to buy a place to be' en meer e-commerce distributie (meer busjes?).

3. Recreëren

- ⊙ Meer behoefte aan horeca en leisure
- ⊙ Recreatiedruk, mede als gevolg van groei inwonertal van Barneveld
- ⊙ Vitalisering vakantieparken
- ⊙ Meer behoefte aan uitloopgebieden
- ⊙ Recreatiezonering Veluwe voor balans natuur en recreatie
- ⊙ Ontwikkeling zakelijk toerisme.

4. Mobiliteit

- ⊙ Van bezit naar gebruik en van *single use* naar *sharing*
- ⊙ Transitie in mobiliteit: meer mobiliteit maar in velerlei vormen (toename fietsgebruik, meer goederenvervoer, belang van OV-knooppunten)
- ⊙ Optimale benutting van de bestaande infrastructuur
- ⊙ Aandacht voor ov verbindingen tussen de kernen
- ⊙ Assisted Human (nieuwe vervoersmiddelen hebben invloed op de actieradius van de mens)
- ⊙ Elektrificatie van het wagenpark.

5. Welzijn & Voorzieningen

- ⊙ Extramuralisering van de zorg: langer zelfredzaam thuis blijven wonen
- ⊙ Gezondheidsdenken: belang van meer groen en water, fiets- en wandelpaden ten behoeve van meer beweging
- ⊙ Gezonde voeding en bewuster consumeren: eiwittransitie (minder dierlijk, meer plantaardig) en gezonde voedingspatronen
- ⊙ Toenemende interesse en tijdsbesteding m.b.t. cultuur
- ⊙ Meer vraag naar slimme functiecombinaties voor sport- en zorgvoorzieningen, mede i.v.m. financiële haalbaarheid
- ⊙ Luchtkwaliteit publieke gebouwen
- ⊙ Bewustwording van de milieu impact van de huidige levenswijze. Minder reizen naar het buitenland, meer verblijf in eigen land.

6. Landelijk Gebied

- ⊙ Waarden-gedreven denken over ons voedselsysteem: de betekenis van landbouw voor voedselproductie en besef van gezonde voeding, en voor biodiversiteit, landschap, recreatief medegebruik, CO2-opslag en het vasthouden van water; en de maatschappelijke (financiële) waardering daarvan
- ⊙ Landbouwtransitie: gezond, circulair en in verbinding (natuurinclusief, kringloop, emissiereductie, korte ketens, goede verdienmodellen)
- ⊙ Eiwittransitie: insectenweek (feed en food), andere (en regionale) eiwitgewassen
- ⊙ Klimaataanpassing: klimaatbossen, waterberging, verbetering bodemkwaliteit (water vasthouden), beloonde CO2-opslag in gewassen
- ⊙ Herstel biodiversiteit: verbetering bodemkwaliteit (bodemleven, ook voor gezonde gewassen), herstel landschapsstructuren
- ⊙ Nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (EU) en Nationaal Strategisch Programma zet sterker in op beloning vergroening

- ⊙ Aanpak Luchtkwaliteit: verdergaande emissiereductie, waaronder ammoniak/stikstof
- ⊙ Gezonder en bewuster voedingspatroon leidt tot toenemende vraag streekproducten en duurzaam geproduceerd voedsel
- ⊙ Toegang tot grond boeren steeds moeilijker door enorme prijsdruk agrarische grond door o.a. koop/pacht voor zonnenvelden en door akkerbouwers van (ver) buiten de regio
- ⊙ Zorg om mismatch locaties stoppende en ontwikkelende boeren.

7. Energie en Klimaat

- ⊙ Circulaire economie: Een economisch en industrieel systeem waarin geen eindige grondstofvoorraden worden uitgeput en waarin reststoffen volledig opnieuw worden ingezet in het systeem.
- ⊙ Klimaatakkoord; Nederland in 2050 energieneutraal
- ⊙ Terugbrengen CO2 uitstoot naar 45% ten opzichte van 1990
- ⊙ Bijna Energie Neutraal Bouwen (BENG)
- ⊙ Energielabel C voor kantoren verplicht per 1 januari 2023
- ⊙ Energielandgoederen waar bestaande functies worden gecombineerd met opwekking van energie
- ⊙ Aardgasloos 2050. Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van energie-opwekking, -transport en -opslag: geothermie, waterstof, zonnethermie, aquathermie, kernenergie, opslagfaciliteiten
- ⊙ Vermindering aardgasgebruik
- ⊙ Elektrificatie van energiegebruik in woningen en transport
- ⊙ Klimaatveranderingen en bodemdaling: omgaan met extreme hitte, droogte, hoosbuien.

HOOFDSTUK 4 - UITGANGSPUNTEN

WAT VINDEN WE BELANGRIJK ALS HET OM DE TOEKOMST GAAT VAN BARNEVELD?

Voor het uitwerken van een aantal ontwikkelscenario's is het belangrijk ontwikkelingen en uitgangspunten te benoemen waarmee – bij het opstellen van de scenario's – rekening wordt gehouden.

Sommige ontwikkelingen komen van buiten op ons af (we hebben daar slechts beperkt invloed op), bijvoorbeeld als gevolg van Rijksbeleid. In andere gevallen gaat het om eigen geformuleerde uitgangspunten die we belangrijk vinden en waarmee we bij de ontwikkelscenario's altijd rekening willen blijven houden. Die zijn, zogezegd, onopzegbaar.

De ambities uit de Strategische Visie vormen daarbij het vertrekpunt in ons denken; we kunnen wat dat betreft eigenlijk beter spreken van een Strategische *Agenda*.

Door de hiervoor beschreven actuele trends en ontwikkelingen, de onderwerpen voor de omgevingsvisie en de inzichten over 'Brede Welvaart', komt hier soms een onderwerp bij.

In het onderstaande geven we ook aan welke wijzigingen en/of toevoegingen er zijn ten opzichte van de door de gemeenteraad in de Strategische Visie Barneveld 2030 vastgestelde koers.

- γ) Wijzigingen (aangeduid met de letter W) geven wijzigingen van het eerder vastgestelde beleid aan;
- γ) Toevoegingen (aangeduid met de letter T) geven toevoegingen van de vastgestelde koers aan, mede gebaseerd op wat in de uitwerking van de Strategische Visie Barneveld 2030 al was opgepakt.

A. Als het gaat om onze netwerksamenleving...

In een groeiende netwerksamenleving – waarbij veel verantwoordelijkheden voor hulp en ondersteuning op lokaal niveau zijn belegd

- ⊙ werken we vanuit het principe zelf-samen-gemeente: iedereen is in eerste instantie verantwoordelijk voor zichzelf; vervolgens is er een rol voor de omgeving en maatschappelijke verbanden; in de derde plaats zorgt de gemeente voor een vangnet;
- ⊙ sluiten we aan op burgerinitiatieven en nieuwe netwerken;
- ⊙ zijn we een sterke partner in Regio Foodvalley en Regio Amersfoort.

B en C en F. Als het gaat om onze sociale, leefbare en vitale dorpen en wijken

Op basis van de demografische groei en de veranderende samenstelling van de bevolking

- ⊙ realiseren we meer variatie en flexibiliteit in woningen en voorzieningen in wijken en dorpen;
- ⊙ werken wij aan zowel een optimale externe bereikbaarheid van de gemeente als geheel als van de individuele woon- en werklocaties in het bijzonder;
- ⊙ ontwikkelen wij een samenhangend en geïntegreerd digitaal platform voor het verzamelen en delen van informatie en diensten.

Voorstel wijzigingen/(verduidelijkende) toevoegingen

- ⊙ faciliteren wij de groei op basis van het gekozen scenario met daarbij passende werkgelegenheid en met behoud van leefbaarheid en eigen identiteit van de kernen (w);
- ⊙ bewerkstelligen we een zodanige spreiding van onze woningbouwplannen en maatschappelijke voorzieningen, dat een betere continuïteit in woningbouwprojecten in de verschillende kernen komt, dat eventuele restcapaciteit van bestaande infrastructuur goed

wordt benut met inachtneming van doorstroming en verkeersveiligheid en dat dit bijdraagt aan instandhouding van een aantal basisvoorzieningen (t);

- ⊙ Hebben we aandacht voor de veranderingen in bestaande buurten en ondersteunen we initiatieven om deze buurten leefbaar en toekomstbestendig te maken. (t)

D. en G. Als het gaat om onze economische kracht...

Gelet op onze positie in regionaal verband, onze centrale ligging in Nederland en de aanwezige bedrijvigheid met een sterke groeipotentie

- ⊙ profileren wij ons economisch met de agro-food en logistieke waardeketens;
- ⊙ hebben bijzondere aandacht voor groeisectoren zoals ICT;
- ⊙ werken wij aan een optimale externe bereikbaarheid van Barneveld in het algemeen als individuele woon- en werklocaties in het bijzonder;
- ⊙ benutten en faciliteren de kansen voor multimodaal transport van mensen en goederen;
- ⊙ ontwikkelen gevarieerde werklocaties met ruimte voor sectorale en thematische bundeling en voor slimme functiecombinaties;
- ⊙ versterken het toeristisch potentieel en een aantrekkelijk landschap;
- ⊙ bieden ruimte aan duurzame groei van de primaire agrarische sector – in combinatie met passende nieuwe functies;
- ⊙ stimuleren wij innovatie en crossover door clustervorming agrofood en verbinding van kennis met praktijk.

Voorstel wijzigingen/toevoegingen

- ⊙ hebben we oog voor trends ten aanzien van meer thuiswerken, vergrijzing beroepsbevolking, robotisering, internetdiensten (t);
- ⊙ zal er sprake zijn van verschuiving in sectoren (bijvoorbeeld meer werkgelegenheid in de gezondheidssector), doorgroei van maakindustrie en meer werk voor hoogopgeleiden (t);
- ⊙ willen we ruimte geven voor de benodigde transitie in o.a. de agrarische sector (w);

- ⊙ faciliteren en stimuleren we duurzame ontwikkeling van de primaire agrarische sector – in combinatie met passende nieuwe functies (w).

E. en G. Als het gaat om onze duurzame samenleving...

In een samenleving die steeds duurzamer wordt

- ⊙ worden wij een energieneutrale en klimaatbestendige gemeente;
- ⊙ laten wij circulaire economie en bio-based kringlopen leidende principes zijn bij nieuwe ontwikkelingen;
- ⊙ zetten wij sterk in op schone mobiliteit.

Voorstel wijzigingen/toevoegingen

- ⊙ stellen wij het gezondheidsdenken centraal, door meer aandacht voor groen en water, langzaam verkeer routes (met schaduwplekken); (w)
- ⊙ stimuleren en faciliteren wij de landbouwontwikkeling naar meer gesloten kringlopen, eiwittransitie en toepassing van klimaatmaatregelen zoals vastlegging CO₂ in gewassen en vasthouden van water in de bodem; (w);
- ⊙ maken en houden we de openbare ruimte en gebouwen toegankelijk voor mensen met een beperking en bieden mogelijkheden voor kunst & cultuur en voor sport & spel. (t)
- ⊙ zoeken wij samenwerking met inwoners en ondernemers die duurzaamheid actief bevorderen in hun omgeving

Stapelingsruimteclaims vergt integrale afweging en innovatief dubbelgebruik

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) vat het mooi samen: “*De vraagstukken zijn groot en vaak met elkaar verweven. Denk aan het bouwen van een miljoen nieuwe woningen, ruimte voor opwekking van duurzame energie, aanpassing aan een veranderend klimaat, ontwikkeling van een circulaire economie en omschakeling naar kringlooplandbouw. Ze vragen meer ruimte dan zomaar beschikbaar is in ons land.*”

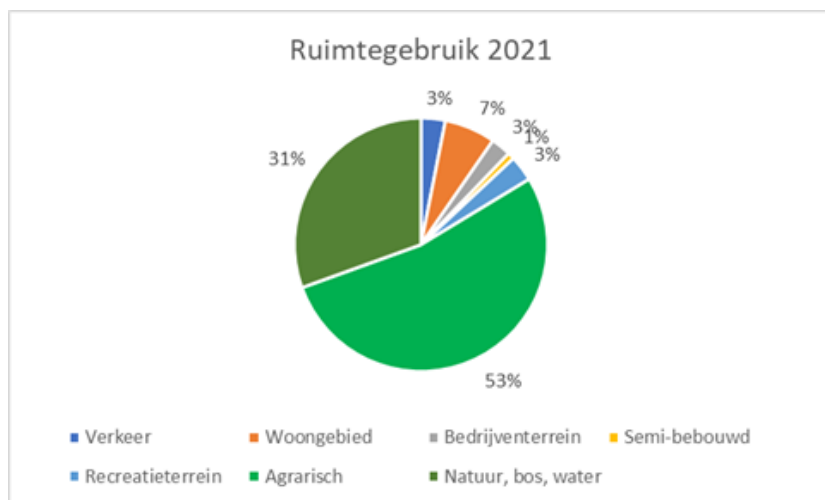
De gemeente Barneveld is wat dat betreft Nederland in het klein. We hebben ambities en die vragen veel van onze leefomgeving.

Ook in onze gemeente moet dit scala aan belangen en claims een plek vinden. De NOVI zegt daarover terecht: *Niet alles kan en niet alles kan overal. Dat kan soms knellen. (...) Schaarste betekent dat we moeten kiezen.*

De NOVI geeft hiervoor alvast drie afwegingsprincipes, waarvan wij voorstellen die over te nemen:

- 1) *Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies*
- 2) *Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal*
- 3) *Afwentelen wordt voorkomen.*

Het grondgebied van Barneveld (ruim 17.600 hectare) wordt thans voor ruim 53% agrarisch gebruikt, gevolgd door ruim 31% natuur, bos en water. Woongebieden en bedrijventerreinen beslaan circa 10% van ons grondgebied.

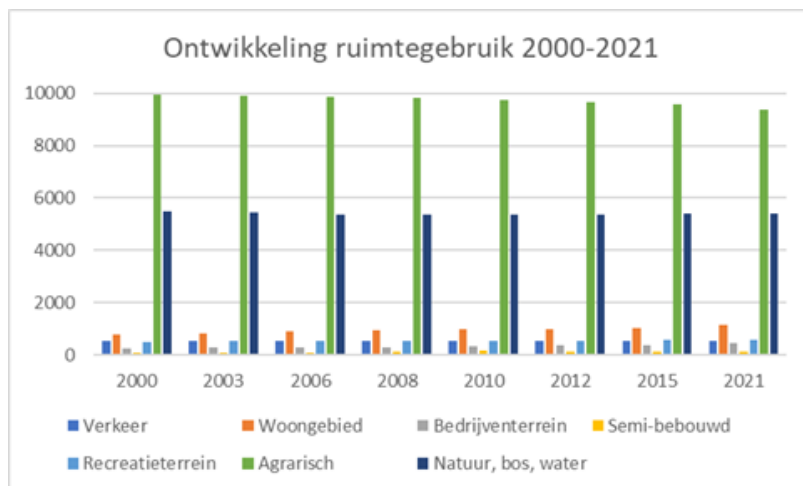

Bron: CBS

In de periode 2000-2021 is het ruimtebeslag van bebouwing in de gemeente Barneveld met 545 hectare toegenomen (64% wonen en 36% bedrijven). De gemiddelde groei was in de periode 2015-2021 groter dan het gemiddelde over 2010-2015.

Als de groei op vergelijkbare wijze doorzet vergt dat in de periode 2021-2040 nog globaal **450 hectare** voor **woningbouw en bedrijven, op basis van het scenario Groei voortzetten**. Wanneer we kiezen voor het scenario **Groei afremmen** gaat het om zo'n **255 hectare**. Bij scenario **Groei aanjagen**, zal het om ruim **655 hectare** gaan. Dat is nog zonder nieuwe infrastructuur, zonder sportvelden en andere recreatie (samen 60 hectare in de periode 2000-2015), zonder natuurontwikkeling en zonder ruimte voor duurzame energieopwekking.

En die ruimteclaims zullen zich ook nadrukkelijk manifesteren. Groei van Barneveld kan leiden tot de behoefte aan nieuwe **infrastructuur** en aanpassingen van de bestaande infrastructuur. Een ruimtevrager die ook versnipperend effect heeft. Groei leidt ook tot een ruimteclaim voor **recreatie en ontspanning**. Naast de trendmatige behoefte aan sportvelden, is er immers een groeiende behoefte aan ontspanning en (dag)recreatieve mogelijkheden (routestructuren en activiteiten), terwijl er tegelijk wordt gewerkt aan recreatiezonering op de Veluwe, waardoor op delen van de Veluwe minder ruimte is voor vrije toegang. Dit vraagt o.a. om meer groen in het agrarisch gebied. Ook vanuit het thema **energie en klimaat** is er een ruimtevraag. Naast zonnepanelen op daken wordt immers ook een maatschappelijke discussie gevoerd over zonnevelden en windturbines.

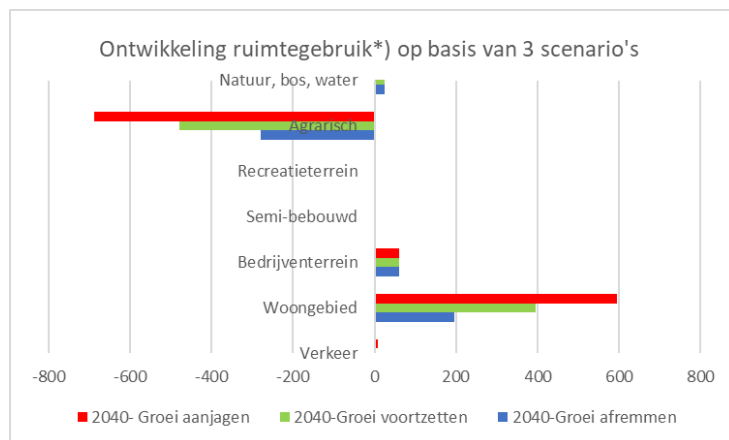
Bron: CBS

Daarbij heeft de gemeente Barneveld via een inschrijvingssysteem inmiddels enkele tientallen hectares zonnevelden vergund of bijna vergund. Vanuit de klimaatopgave wordt nagedacht over grootschaliger retentiemogelijkheden in het buitengebied en zijn er landelijke en provinciale afspraken over het realiseren van klimaatbossen. Er is dus een grote druk op de ruimte. Het zijn ruimteclaims die zich manifesteren op gronden die nu worden gebruikt voor de **voedselproductie**, agrarisch grond. En waar de indruk kan bestaan dat dit geen probleem is omdat er jaarlijks boeren stoppen, blijkt die indruk feitelijk onjuist. Vanuit Foodvalley hebben we namelijk door de Wageningen Universiteit een scenariostudie laten uitvoeren in 2020 naar de ruimtebehoefte van de **landbouw** in 2050.

De hoofdconclusie van die studie is, dat als de Foodvalley-trend van afname van landbouwareaal (door verstedelijking, infrastructuur en nieuwe natuur) van de afgelopen 20 jaar doorzet, er in alle scenario's in 2050 te weinig areaal landbouwgrond is, zie de grafiek op de volgende pagina. Het is belangrijk om te realiseren dat deze conclusie niet gebaseerd is op groei van de veehouderij, maar dat het een conclusie is *ondanks* de afname van dieren aantallen en van het aantal veehouderijen. Dat komt door de maatschappelijke en beleidsmatige wens dat de landbouw meer natuur inclusief moet worden (dat betekent extensiever, meer hectares per koe) en kringlopen zoveel mogelijk moet gaan sluiten op zo klein mogelijke schaal (dat betekent o.a. geen soja uit Zuid-Amerika, maar regionale teelt van nieuwe eiwitgewassen). Het komt ook door de trend m.b.t. dierenwelzijn en de door Europa voorgestane groei van de biologische sector, wat onder meer betekent dat meer ruimte nodig is voor vrije uitloop.

Let wel: deze conclusie van ruimtetekort geldt ook in het scenario waarin de inzet op natuur inclusief ondernemen en klimaat- en emissiedoelen, strikter is dan momenteel voorgenomen en waarin het aantal dieren 40 tot 50% minder is dan nu.

Kortom, **we staan voor de grote uitdaging om de schaarse ruimte zuinig te gebruiken** op basis van integrale afwegingen en kansen te bieden aan innovatief dubbelgebruik.

*) een globale duiding, omdat dit mede afhankelijk van diverse keuzes, zoals inbreiding vs uitbreiding en dichtheden)

*) exclusief ruimte voor energie en klimaat, waaronder de 30 á 40 hectare voor de zonnevelden die in aanleg of voorbereiding zijn

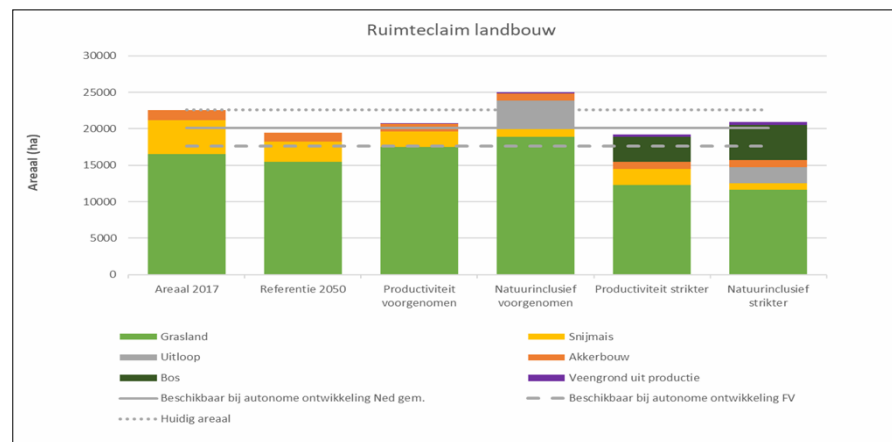
*) exclusief ruimtebeslag van aanvullende recreatiebehoefte, al dan niet met dubbelgebruik

HOOFDSTUK 5 – ONTWIKKELSCENARIO'S DRIE ONTWIKKELSCENARIO'S VOOR BARNEVELD

De gemeente Barneveld groeide de afgelopen jaren sterk. In 2010 telde Barneveld zo'n 52.500 inwoners, eind 2020 werd de grens van 60.000 inwoners gepasseerd, oftewel een groei van bijna 700 personen per jaar. In dezelfde periode nam de woningvoorraad met ca. 4.500 woningen toe tot ruim 23.000 woningen.

Ook ten aanzien van de *bedrijvigheid* is Barneveld gegroeid, het aantal arbeidsplaatsen is tussen 2010 en 2019 gegroeid met 4.500 banen (waardoor er in 2019 34.500 arbeidsplaatsen waren), ook door de groei van het aantal bedrijven. Het aantal arbeidsplaatsen ligt daarmee structureel ruim 3.000 hoger dan de aanwezige beroepsbevolking in Barneveld.

Bezien we de onderwerpen met betrekking tot de 'Brede Welvaart', dan zien we dat onze gemeente op de aspecten, welzijn, materiële welvaart,

Bron: Verkenning naar ruimtegebruik landbouw 2050 voor Regio Foodvalley;

Regionale ruimtelijke uitwerking van WUR-scenariostudie Landbouw in Nederland in 2050.

Wageningen, Wageningen Environmental Research, Rapport 3042

veiligheid, gezondheid, wonen en samenleving, generiek gezien bovengemiddeld goed scoort. De schaal (en identiteit) van de negen kernen is zodanig, dat inwoners in allerlei maatschappelijke verbanden participeren, mensen elkaar kennen, zich (daardoor) veilig voelen, hetgeen bijdraagt aan het welbevinden en hun gezondheid. Dit mede dankzij de aanwezigheid van verschillende voorzieningen: denk aan dorpshuizen, sportvoorzieningen en culturele voorzieningen. De woningen en woonomgeving worden bovengemiddeld gewaardeerd, mede ook door de nabijheid van een aantrekkelijk buitengebied.

Ten aanzien van het thema 'milieu' ligt dit voor Barneveld (evenals voor andere delen van Nederland) wat anders, mede vanwege onderwerpen als luchtkwaliteit (stikstof) en afnemende biodiversiteit.

Het economisch, sociaal en menselijk kapitaal heeft daarmee richting de toekomst een goede uitgangspositie in onze gemeente (en regio). Het

natuurlijk kapitaal vraagt (ook landelijk gezien) extra aandacht: denk aan grondstoffenvoorraden, kwaliteit van natuur en milieu en hernieuwbare vormen van energie.

De vraag is in welke mate we de groei van de afgelopen jaren ook de komende jaren willen en kunnen doorzetten en wat de effecten hiervan zijn voor de verschillende thema's die hiervoor beschreven zijn. De ontwikkeling van ons inwonertal en aantal huishoudens is daarvoor een belangrijk aspect.

Om deze effecten te verkennen, zijn drie scenario's uitgewerkt:

1. Ontwikkelscenario 1 – Groei Afremmen

2. Ontwikkelscenario 2 – Groei Voortzetten

3. Ontwikkelscenario 3 – Groei Aanjagen

Op de volgende pagina's worden deze per scenario nader toegelicht.

Bij ieder scenario wordt – aan de hand van de zeven rubrieken (Wonen, Werken, Recreëren, Mobiliteit, Welzijn en Voorzieningen, Landelijk Gebied en Klimaat en Energie) - aangegeven wat de mogelijke gevolgen kunnen zijn. We benoemen dat soms (omdat informatie hierover voorhanden is) als een gegeven, soms als een vraag die nader uitgezocht zou moeten worden.

ONTWIKKELSCENARIO 1 'GROEI AFREMME'

Belangrijkste kenmerken

- ⊙ We volgen de ontwikkeling op basis van de Primos prognoses⁴, dit in lijn met de ambitie in de Strategische Visie 2030.
- ⊙ We dragen daarmee onvoldoende bij aan de lokale als ook de (boven)regionale woningbehoefte.

In het basisscenario zal Barneveld gestaag doorgroeien richting 62.600 inwoners in 2025 en zo'n 65.000 inwoners in 2030 en bijna 70.000 inwoners in 2040.

Het aantal huishoudens groeit in deze periode van 22.600 naar ruim 26.100 huishoudens in 2040. Een toename van 3.550 huishoudens in 19 jaar, ofwel gemiddeld 187 huishoudens per jaar. Dit scenario is in de Strategische Visie 2030 als demografische ontwikkeling opgenomen. Vanaf 2040 zal zowel landelijk alsook in Barneveld de groei van het inwonertal sterk afvlakken, mede als gevolg van het verdwijnen (overlijden) van de zogenaamde 'babyboom generatie' en de relatief grote gezinnen die in de jaren '50 en '60 in Nederland werden gevormd. De verwachting is dat Barneveld in 2040-2050 slechts met 2.000 inwoners zal groeien; in aantallen huishoudens gaat het om circa 1.000 in een periode van 10 jaar (100 per jaar).

⁴ De Primos (2019) -trendprognose (gemaakt door ABF Research in opdracht van BZK) levert op verschillende schaalniveaus prognose-informatie over het aantal inwoners, het aantal huishoudens, de woningvoorraad en de woningbehoefte: op landelijk, regionaal en lokaal schaalniveau. Hoe abstracter het schaalniveau, hoe betrouwbaarder de prognoses. Er wordt rekening gehouden met de autonome bevolkingsgroei (en de afzonderlijke componenten als geboorte en sterfte) maar ook met binnenlandse en buitenlandse migratiestromen (vestiging en vertrek, kort en lange afstand migratie). De prognoses worden met enige regelmaat geactualiseerd.

Op basis hiervan zou de woningvoorraad met bijna 3.900 woningen moeten uitbreiden: gemiddeld iets meer dan 200 per jaar. Uitgaande van deze huishoudensprognoses is tot 2030 een toevoeging van 275-325 woningen per jaar wenselijk en in het tijdvak daarna tot 2040 met 150 tot 200 woningen per jaar. Overall gaat het om een woningproductie van gemiddeld 200 woningen per jaar. Uit de Woonvisie 2021-2025 blijkt dat gemeente Barneveld over een redelijk omvangrijke plancapaciteit beschikt.

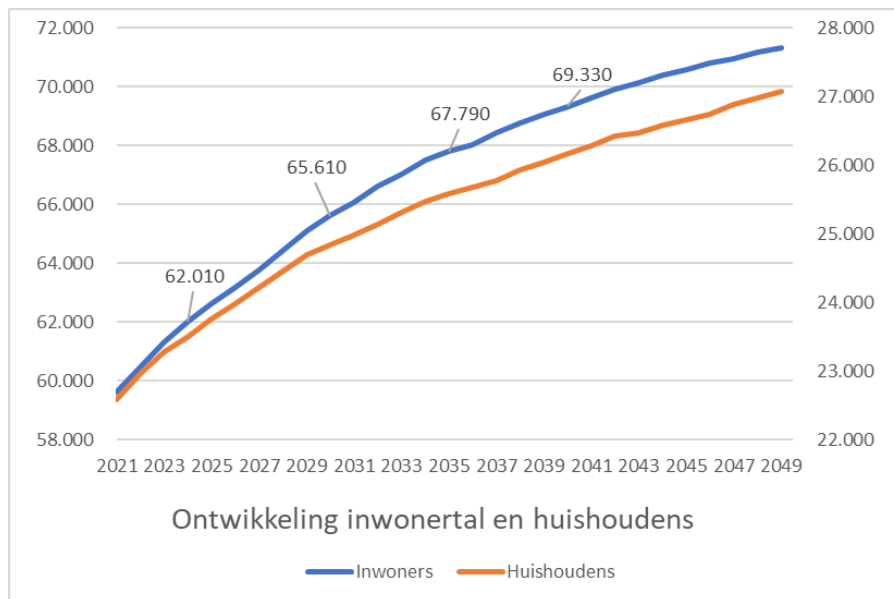
	2021	2025	2030	2040	2021-2040
Aantal inwoners *)	60.000	62.600	65.600	69.350	9.350
Aantal huishoudens	22.600	23.750	24.800	26.150	3.550
Toename aantal huishoudens t.o.v. vorig tijdvak		1.150 288 per jaar	1.050 210 per jaar	1.350 135 per jaar	
Woningbouwprogramma t.o.v. vorig tijdvak		1.250 312 per jaar	1.200 240 per jaar	1.450 145 per jaar	3.900 205 per jaar

*) afgerond op 50-tallen

Alleen al op de grotere bekende (uitleg)locaties die in de structuurvisie zijn voorzien, is nu al sprake van een bekende plancapaciteit van meer dan 4.000 woningen.

Samen met alle overige reeds bekende plannen (particulier en van de gemeente) gaat deze plancapaciteit richting **6.000 woningen**. Dit getal is bovendien geen statisch gegeven. Via vooronderzoek komen er vrijwel

wekelijks nieuwe initiatieven bij de gemeente binnen. Soms voor de bouw van 1 of 2 woningen, maar soms ook een plan voor meer dan 20 woningen. Dus richting 2025/2030/2040 zal deze capaciteit eerder toedan afnemen. Daarnaast zien we dat de verdeling van de plannen over de verschillende kernen nu nog niet in evenwicht is met de gewenste groei van sommige kernen. Dit behoeft eigenlijk herverdeling van plancapaciteit.

*Figuur 1. Ontwikkeling aantal inwoners en huishoudens Barneveld volgens Primos-prognose
Bron: Primos 2019*

Wat zouden de mogelijke gevolgen van dit scenario kunnen zijn?

1. Op het gebied van wonen...

- ⊙ wordt het woningbouwtempo afgeremd
- ⊙ hebben we te maken met een overcapaciteit aan geplande woningbouwprojecten
- ⊙ zal de verdeling van woningbouwplannen over de verschillende kernen een aandachtspunt zijn, want sommige kernen hebben op dit moment te weinig capaciteit geraamd
- ⊙ ontstaat mogelijk krapte op de lokale woningmarkt (met wellicht een vertrekoverschot)
- ⊙ is er vrijwel zeker geen marktruimte over voor woningbouwontwikkeling nabij (of: in relatie tot) de Oostelijke Rondweg
- ⊙ zullen we terughoudend moeten zijn met nieuwe initiatieven, ook van particulieren
- ⊙ vermindert de druk op kwetsbare gebieden of de noodzaak tot het aanleggen van extra voorzieningen
- ⊙ dragen we in mindere mate bij aan geconstateerde woningbouwopgaven in regio's Foodvalley en Amersfoort
- ⊙ genereren we minder inkomsten uit woningbouwontwikkelingen.

2. *Op het gebied van werken..*

- ⊙ betekent dit dat naar verwachting, de geprogrammeerde uitbreidingen van bedrijventerrein Harselaar-Zuid fase 1b, Stroe en Voorthuizen voldoende zijn om op termijn in de vraag naar bedrijventerrein te voorzien.
- ⊙ zal de uitgifte van deze bedrijventerrein zich naar verwachting in een lager tempo voltrekken.
- ⊙ kan de Railterminal Barneveld/Foodvalley mogelijk worden ontwikkeld als voorziening voor het bestaande (regionale) bedrijfsleven, maar er wordt geen extra ruimte geboden voor de ontwikkeling van aanverwante bedrijvigheid.
- ⊙ worden uitbreidingen in principe alleen benut om te voorzien in de lokale uitbreidings- en vervangingsvraag. Additionele vraag naar bedrijventerrein vanuit de regio of van buiten de regio zal naar verwachting niet of slechts zeer beperkt kunnen worden gefaciliteerd.
- ⊙ zal het niet kunnen faciliteren van de externe vraag naar bedrijventerrein naar verwachting negatieve gevolgen hebben voor de ontwikkeling en innovatie van het reeds aanwezige Barneveldse bedrijfsleven.
- ⊙ kan het niet faciliteren van additionele behoefte aan bedrijventerrein negatieve gevolgen hebben voor de ontwikkeling van het Foodvalley concept als *place to be* op het gebied van food en feed.
- ⊙ zal de ontwikkeling van de werkgelegenheid zich naar verwachting vooralsnog stabiel ontwikkelen parallel aan de uitbreiding van het bedrijventerrein. Op termijn zal de werkgelegenheid naar verwachting afvlakken of zich zelfs negatief ontwikkelen als gevolg van automatisering en robotisering.
- ⊙ zal het functieveranderingsbeleid, waarbij stoppende agrarische bedrijven onder voorwaarden kunnen omschakelen naar een niet-agrarisch bedrijf, naar alle waarschijnlijkheid worden afgeremd. Dit kan mogelijk leiden tot verloedering van het buitengebied en een toename van illegale activiteiten.
- ⊙ zal door de verbeterde bereikbaarheid in relatie tot de beperkte uitbreidingsruimte de marktwaaarde voor bedrijventerrein in Barneveld toenemen. Maar dat heeft een negatief effect op de economische ontwikkeling van het bedrijfsleven.
- ⊙ komt het aantal vierkante meters detailhandel naar verwachting verder onder druk te staan als gevolg van een verschuiving in koopgedrag naar internet aankopen. Concentratie van winkelgebieden zal naar verwachting versneld nodig zijn om leegstand te voorkomen.

3. *Op het gebied van recreëren..*

- ⊙ ligt uitbreiding van grotere voorzieningen minder voor de hand.
- ⊙ zal naar verwachting de behoefte aan nieuwe uitlopmogelijkheden beperkt zijn.

4. *Op het gebied van mobiliteit..*

- ⊙ volstaat vermoedelijk de bestaande infrastructuur en knooppuntontwikkeling – met een optimale benutting – voor de bereikbaarheid van Barneveld
- ⊙ ontstaat de vraag wat dit betekent voor nut en noodzaak van nieuwe infrastructuur?
- ⊙ wordt een intercitystop Barneveld-Noord lastiger (vanwege een beperkter aantal in- en uitstappers) evenals een kwartierdienst Valleilijn naar Ede;
- ⊙ kan de financiering van gewenste mobiliteitsontwikkeling (optimaliseren fietsverbindingen) onder druk komen te staan.

5. *Op het gebied van welzijn en voorzieningen..*

- ⊙ is de verwachting dat deze meegroeien met het inwonertal en aansluiten op de bevolkingssamenstelling

- ⊙ kunnen sommige kernen bepaalde voorzieningen mogelijk zien verdwijnen, als gevolg van te weinig draagvlak of te weinig zicht op groei van dat draagvlak.

6. Op het gebied van het landelijk gebied..

- ⊙ wordt de schaarste aan landbouwgrond waarschijnlijk niet (veel) groter dan nu het geval is
- ⊙ is de ruimtebehoefte voor natuur en landschap, duurzaamheid en klimaatadaptatie met slim dubbelgebruik mogelijk inpasbaar.

7. Op het gebied van energie en klimaat..

- ⊙ wordt de ruimteclaim voor duurzame energieopwekking en klimaatadaptatie niet groter dan die nu is
- ⊙ is er een lagere groei van het energiegebruik als gevolg van de (geringere) toename van bedrijven en inwoners.

Het hiervoor beschreven basisscenario gaat uit van de Primos 2019-prognose.

Op basis van actuele inzichten wordt verwacht dat deze prognose te conservatief is, gezien de groei van Barneveld in de afgelopen jaren alsook de bouwplannen voor de eerstkomende jaren.

Daarom worden, naast deze basisprognose, twee andere ontwikkelscenario's beschreven, met een hoger groeitempo, waarvan ook het effect wordt toegelicht. Deze volgen hieronder als scenario 2 en 3.

2

ONTWIKKELSCENARIO 2 'GROEI VOORTZETTEN'

Belangrijkste kenmerken

- ⊙ Het huidige voorgenomen woningbouwtempo tot 2025 wordt gevold door een iets gematigder tempo tot 2040;
- ⊙ We bouwen niet alleen voor eigen behoefte, maar ook voor de bijdrage in de (boven)regionale behoefte
- ⊙ We dragen hiermee voldoende bij aan de in Regio Foodvalley en Regio Amersfoort geconstateerde behoefte tot 2040 (< 6.000 woningen).

Het **Ontwikkelscenario 'Groeï Voortzetten'**, is gebaseerd op de actuele veronderstelde demografische ontwikkeling voor Barneveld.

Deze gaat uit van een sterkere groei tot 2025, in lijn met het bouwtempo van de afgelopen vier jaren (toename van 2.000 woningen in vier jaar), gevolgd door een iets gematigder tempo tot 2040.

Door een sterkere groei tot 2025 wordt bijgedragen om (boven)lokale woningtekorten weg te werken, aangezien demografisch in dit tijdvak de vraag groter is dan bijvoorbeeld in de periode 2030-2040.

In dit scenario worden er tot 2040 zo'n **7.900** nieuwbouwwoningen toegevoegd (gemiddeld 415 per jaar).

	2021	2025	2030	2040	2021-2040
Aantal inwoners *)	60.000	65.100	70.200	80.000	20.000
Aantal huishoudens	22.600	24.700	26.600	30.200	7.600
Toename aantal huishoudens t.o.v. vorig tijdvak		2.100 (525 per jaar)	1.900 (380 per jaar)	3.600 (360 per jaar)	
Woningbouwprogramma t.o.v. vorig tijdvak		2.000 500 per jaar	2.025 405 per jaar	3.875 390 per jaar	7.900 415 per jaar

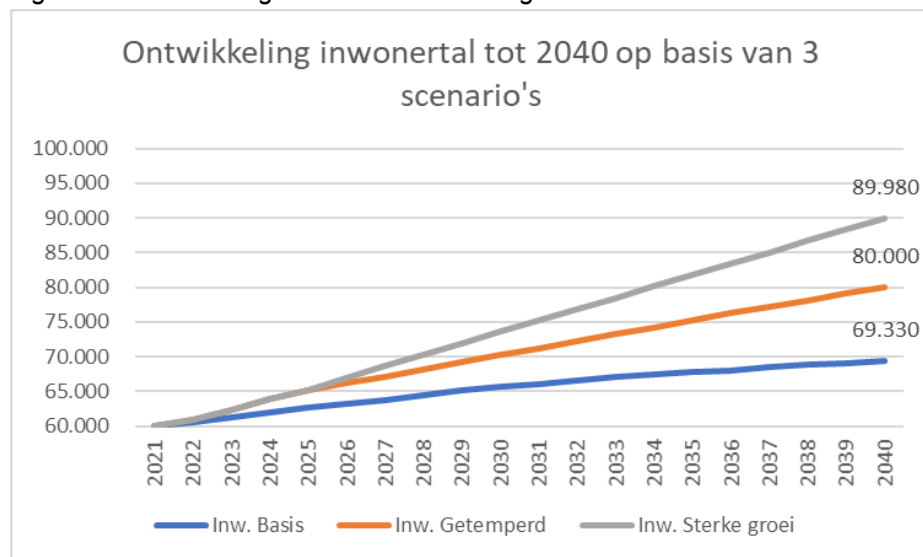
*) afgerond op 50-tallen

Toelichting

- ⊙ Als we een tempo van gemiddeld 500 woningen per jaar tot 2025 inzetten, gevolgd door een bouwtempo van gemiddeld 400-425 woningen in het tijdvak 2025-2030 en vervolgens bijna 390 woningen per jaar in het tijdvak 2030-2040 realiseren, kent het aantal inwoners en huishoudens een ander verloop ten opzichte van het scenario 'Groeï afremmen'.
- ⊙ Op basis van deze groei zal het inwonertal in 2025 reeds de 65.000 gepasseerd zijn en zullen we in 2030 reeds het aantal van 70.000 inwoners voorbij zijn om zo richting 2040 tot een gemeente met 80.000 inwoners te groeien.

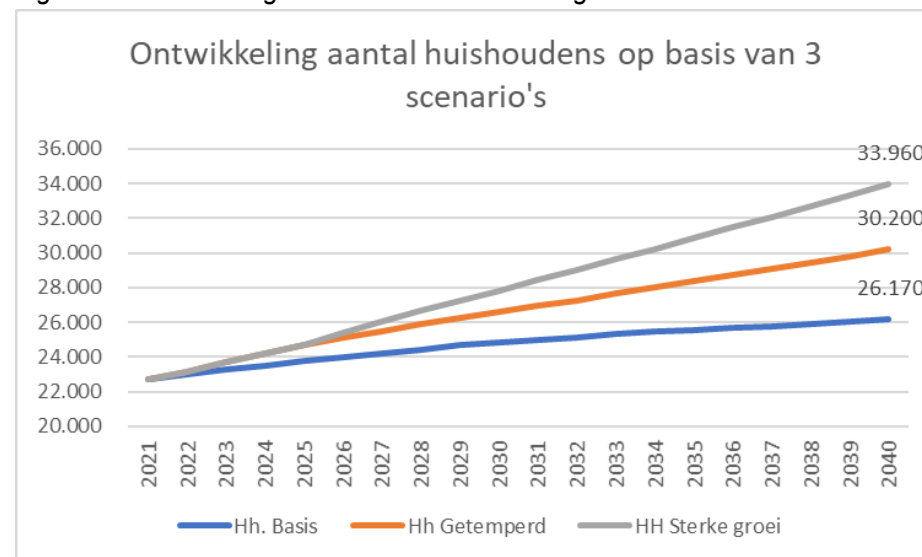
- ⊙ Het aantal huishoudens zou op basis van scenario 'Groei voortzetten' in het tijdvak 2021-2025 toenemen met circa 2.100 huishoudens en in de totale periode 2021-2040 met iets meer dan 7.500 huishoudens, ofwel gemiddeld bijna 400 huishoudens per jaar. Hiervoor wordt een bouwprogramma van bijna 7.900 woningen wenselijk geacht (ook t.b.v. frictieleegstand): gemiddeld 415 woningen per jaar.

Figuur 2. Ontwikkeling aantal inwoners volgens 3 scenario's

Bron: Primos en gemeente Barneveld

Figuur 3. Ontwikkeling aantal huishoudens volgens 3 scenario's

Bron: Primos en gemeente Barneveld

Wat zouden de mogelijke gevolgen van dit scenario kunnen zijn?

1. Op het gebied van wonen...

- ⊙ zal de bestaande bekende plancapaciteit kwantitatief tot 2040 onvoldoende zijn; er zal nog aanvullende plancapaciteit voor zo'n 2.000 woningen moeten bijkomen.
- ⊙ dragen we (ruim) voldoende bij om regionale woningtekorten in Foodvalley en Amersfoort tot 2040 terug te dringen;
- ⊙ is een heroriëntatie op de verdeling over de kernen te overwegen
- ⊙ zullen we moeten nadenken over en keuzes maken met betrekking tot de locaties van deze 2.000 woningen: een concentratie nabij (gewenste) OV-haltes?, een stevige inzet op inbreidingslocaties (waaronder mogelijk uitplaatsing van bedrijven uit centra), meer (middel)hoogbouw? Spreiding over alle kernen? Of in plaats van die keuzes toch concentratie in een of enkele grotere nieuwbouwlocatie (zoals Barneveld-Oost of Voorhuizen-West)?
- ⊙ kunnen we enigszins bijsturen in de demografische ontwikkeling van onze gemeente (bijvoorbeeld door aantrekken van gezinnen)
- ⊙ zal er afhankelijk van de keuze voor omvang van door de gemeenten in te zetten aanvullende woningbouwlocaties mogelijk minder ruimte voor nieuwe particuliere initiatieven (waaronder transformatie, functieverandering) zijn.

2. Op het gebied van werken..

- ⊙ betekent dit naar verwachting dat naast de geprogrammeerde uitbreidingen van bedrijventerrein Harselaar-Zuid fase 1b, Stroe en Voorthuizen er meer behoefte zal zijn aan extra bedrijventerrein. In ieder geval zal een deel van Harselaar-Zuid fase 2 in ontwikkeling moeten worden gebracht om te kunnen voorzien in de vraag naar bedrijventerrein
- ⊙ voltrekt de uitgifte van bedrijventerreinen zich in het geplande tempo
- ⊙ kan de Railterminal Barneveld/Foodvalley mogelijk worden ontwikkeld als voorziening voor het bestaande (regionale) bedrijfsleven en kan daarbij enige ruimte geboden worden voor de vestiging van extra aanverwante vormen van bedrijvigheid
- ⊙ worden de geprogrammeerde uitbreidingen benut om te kunnen voorzien in de lokale uitbreidings- en vervangingsvraag. Ook kan worden voorzien in een additionele vraag van bedrijventerrein vanuit de regio
- ⊙ komt er door het faciliteren van deze additionele vraag “vers bloed” in de Barneveldse economie, hetgeen naar verwachting positieve gevolgen zal hebben op innovatie van de lokale economie
- ⊙ is er fysieke ruimte voor de ontwikkeling van het Foodvalley concept, hetgeen positieve gevolgen kan hebben voor het lokale bedrijfsleven.
- ⊙ zal de ontwikkeling van de werkgelegenheid zich naar verwachting stabiel ontwikkelen waarbij deze langer zal aanhouden dan in het eerste scenario door het faciliteren van de externe vraag en de aanwezige ruimte voor de ontwikkeling van het FV-concept
- ⊙ zal de afvlakking van de Barneveldse economie pas later plaatsvinden doordat de economie langer groeit
- ⊙ zijn er ook Gevaren/Uitdagingen: door de economische groei zullen er aanvullende maatregelen nodig zijn om te kunnen voorzien in passend en goed geschoold personeel. Initiatieven als BTO en Barneveld Tomorrow zullen moeten worden verbreed en verder geïntensiveerd
- ⊙ zal het aantal vierkante meters detailhandel naar verwachting onder druk (blijven) staan als gevolg van een verschuiving in koopgedrag naar internet aankopen. Concentratie van winkelgebieden zal naar verwachting nodig blijven om leegstand te voorkomen.

3. Op het gebied van recreëren..

- ⊙ is er een grotere opgave aan (dag)recreatieve voorzieningen, waaronder uitloopgebieden en routestructuren, met bijbehorende ontwikkeling van aantrekkelijk landschap.

4. Op het gebied van mobiliteit..

- ⊙ is de vraag of we beschikken over voldoende bereikbaarheid bij optimale benutting bestaande infra en knooppunt-ontwikkeling
- ⊙ is mogelijk op verschillende plekken opwaardering nodig (Lunterseweg, Baron van Nagelstraat), waaronder wellicht een spooronderdoorgang ten behoeve van capaciteit/doorstroming (Nijkerkerweg)?
- ⊙ ligt de vraag nog voor of een intercitystop Barneveld-Noord rendabel kan zijn (vanwege aantal in- en uitstappers). En een kwartierdienst Valleilijn naar Ede?

- ⊙ zal duidelijk moeten worden of dit scenario in de brede afweging van doelen voldoende onderbouwing en financiële grondslag geeft voor nut en noodzaak van een Oostelijke Rondweg en een mogelijke westelijke randweg.

5. Op het gebied van welzijn en voorzieningen..

- ⊙ lijkt er voldoende (financieel) draagvlak voor het behoud en eventuele meegroei met het inwonertal en in aansluiting op de bevolkingssamenstelling
- ⊙ is mogelijk een uitbreiding van sportvelden/-hallen nodig.

6. Op het gebied van het landelijk gebied..

- ⊙ is sprake van aanvullende ruimteclaims in het buitengebied, die tot extra druk op schaarse grond leidt, mede afhankelijk van de mate waarin voor in- of uitbreiding wordt gekozen
- ⊙ vergen de diverse ruimteclaims waarschijnlijk voorwaarden voor innovatief dubbelgebruik m.b.t. recreatie, energie en klimaat.

7. Op het gebied van energie en klimaat..

- ⊙ is er minder ruimte voor ontwikkeling duurzame energie op land
- ⊙ zal er groei van het energiegebruik zijn als gevolg van de toename van bedrijven en inwoners
- ⊙ zijn er grotere inspanningen nodig om te komen tot energieneutraliteit
- ⊙ is er meer ondernemerskracht die zich kan inzetten voor innovatie ten behoeve van circulaire economie
- ⊙ kan de ontwikkeling van Harselaar Zuid conflicteren met de komst van windturbines.

3

ONTWIKKELSCENARIO 3 'GROEI AANJAGEN'

Belangrijkste kenmerken

- ⊙ Het huidige bouwtempo (500 per jaar) wordt vanaf 2025 tot 2040 opgehoogd met gemiddeld ruim **660** nieuwe woningen per jaar;
- ⊙ We bouwen niet alleen voor eigen behoefte, maar nadrukkelijk ook voor (boven)regionale behoefte, waarmee we ruim (veel meer dan tot nu toe gevraagd) bijdragen aan de in ontwikkeling zijnde regionale verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley en Regio Amersfoort alsook ten behoeve van extra overloop uit de rest van Nederland

In het derde scenario, **Ontwikkelscenario 'Groeï Aanjagen'**, wordt het huidige groeitempo tot 2025 gehandhaafd, daarna significant verhoogd en tot 2040 gecontinueerd.

Hierdoor bouwen we als gemeente niet alleen voor de eigen behoefte maar nadrukkelijk ook voor een (boven)regionale vraag.

In dit scenario worden er tot 2040 zo'n **12.000** nieuwbouwwoningen toegevoegd (gemiddeld 630 per jaar).

	2021	2025	2030	2040	2021-2040
Aantal inwoners *)	60.000	65.100	73.950	90.400	30.400
Aantal huishoudens	22.600	24.700	28.000	34.150	11.550
Toename aantal huishoudens t.o.v. vorig tijdvak		2.100 (525 per jaar)	3.300 (660 per jaar)	6.150 (615 per jaar)	
Woningbouwprogramma t.o.v. vorig tijdvak		2.000 500 per jaar	3.500 700 per jaar	6.500 650 per jaar	12.000 630 per jaar

*) afgerond op 50-tallen

Toelichting

- ⊙ Wanneer we het bouwtempo vanaf 2025 continueren met gemiddeld ruim 660 woningtoevoegingen per jaar dan zal het aantal inwoners en huishoudens vanaf 2025 harder groeien en telt Barneveld in 2030 reeds bijna 74.000 inwoners en zo'n 28.000 huishoudens en in 2040 zal de gemeente ruimschoots de grens van 90.000 inwoners bereiken en ruim 34.100 huishoudens tellen;
- ⊙ In ontwikkelscenario 'Groeï aanjagen' gaat het als gevolg van een groter woningbouwprogramma (circa 12.000 woningen, ofwel gemiddeld 630 woningen per jaar) om een uitbreiding met zo'n 11.200 huishoudens.
Dat zijn ongeveer 4.000 woningen meer dan in scenario 2 'Groeï Voortzetten' en ruim 8.000 woningen meer dan het scenario 'Groeï afremmen'.

Wat zouden de mogelijke gevolgen van dit scenario kunnen zijn?

1. Op het gebied van wonen..

- ⊙ dragen we bovenmatig bij aan de lokale en regionale woningbehoefte
- ⊙ hebben we een behoorlijke aanvullende plancapaciteit ten opzichte van de nu aanwezige plancapaciteit nodig voor ongeveer 6.000 woningen (dat vraagt om keuzes over verdeling over de 9 kernen en inbreiding/uitbreiding)
- ⊙ zullen we aandacht moeten hebben voor 'overaanbod' en behoud van vastgoedwaarden
- ⊙ zullen we extra attent moeten zijn op de mogelijkheden van inbreiding/functieverandering en stapeling
- ⊙ zullen we wellicht weer actieve grondpolitiek moeten bedrijven ten behoeve van uitbreidingswijken
- ⊙ versterken we met extra woningbouw de vitaliteit van kernen, maar is ook de vraag aan de orde wat dit betekent voor behoud en versterking van de identiteit
- ⊙ zijn, naast inbreiding en verdeling over kernen, ook grotere woningbouwontwikkelingen, zoals een oostelijke uitbreiding van Barneveld en Voorthuizen-West nodig
- ⊙ vragen trends om een keuze om wellicht sterker in te zetten op de ontwikkeling bij OV-knooppunten
- ⊙ zullen we aandacht moeten hebben voor locaties woningbouw versus (economisch belang) landbouw, natuur, recreatie en duurzaamheid en klimaatadaptatie
- ⊙ zal er aandacht moeten zijn voor de benodigde capaciteit in de ambtelijke organisatie.

2. *Op het gebied van werken..*

- ⊙ betekent dit naar verwachting dat naast de geprogrammeerde uitbreidingen van bedrijventerrein Harselaar-Zuid fase 1b, Stroe en Voorthuizen er behoefte zal zijn aan extra bedrijventerrein. In ieder geval zal een deel van Harselaar-Zuid fase 2 in ontwikkeling moeten worden gebracht om te kunnen voorzien in de vraag naar bedrijventerrein. Afhankelijk van het groeitempo zullen er aanvullende terreinen moeten worden ontwikkeld om te kunnen voorzien in de vraag naar bedrijventerrein
- ⊙ voltrekt de uitgifte van bedrijventerreinen zich in een hoger tempo
- ⊙ kan de Railterminal Barneveld/Foodvalley mogelijk worden ontwikkeld als voorziening voor het bestaande (boven) regionale bedrijfsleven en kan daarbij ruimte worden geboden voor de vestiging van extra aanverwante vormen van bedrijvigheid
- ⊙ worden de geprogrammeerde uitbreidingen benut om te kunnen voorzien in de lokale uitbreidings- en vervangingsvraag. Ook zal moeten worden voorzien in een additionele vraag van bedrijventerrein vanuit de regio
- ⊙ komt er door het faciliteren van deze additionele vraag naar verwachting "vers bloed" in de Barneveldse economie, hetgeen positieve gevolgen kan hebben op innovatie van de lokale economie
- ⊙ is er fysieke ruimte voor de ontwikkeling van het Foodvalley concept, hetgeen positieve gevolgen kan hebben voor het lokale bedrijfsleven.
- ⊙ ontstaan er mogelijkheden voor Barneveld om beter zich te profileren binnen het Foodvalley-concept op het gebied van agrofood en feed en logistiek.
- ⊙ zal de ontwikkeling van de werkgelegenheid zich naar verwachting nóg positiever ontwikkelen waarbij deze langer zal aanhouden dan in het tweede scenario door het faciliteren van de externe vraag en de aanwezige ruimte voor de ontwikkeling van het FV-concept
- ⊙ zal de afvlakking van de Barneveldse economie pas later plaatsvinden omdat de economie langer groeit
- ⊙ zal het aantal vierkante meters detailhandel ook bij dit scenario naar verwachting onder druk komen te staan als gevolg van een verschuiving in koopgedrag naar internet aankopen. Concentratie van winkelgebieden zal minder noodzakelijk zijn als gevolg van de toenemende groei van de bevolking.

3. *Op het gebied van recreëren..*

- ⊙ zullen flinke uitbreidingen van (dag)recreatieve voorzieningen wenselijk zijn
- ⊙ Ligt er een forse opgave voor uitloopgebieden en routestructuren, met bijbehorende ontwikkeling van aantrekkelijk landschap.

4. *Op het gebied van mobiliteit..*

- ⊙ ligt het niet voor de hand dat de bereikbaarheid nog voldoende wordt gegarandeerd door het optimaler benutten van bestaande infra en knooppuntontwikkeling
- ⊙ is zeer waarschijnlijk opwaardering bestaande infra nodig (belangrijke ontsluitingsroutes), waaronder mogelijk een spooronderdoorgang ten behoeve van capaciteit/doorstroming?
- ⊙ is er afhankelijk van locatiekeuzes mogelijk een steviger kans voor intercitystop Barneveld-Noord en kwartiersdienst Valleilijn naar Ede
- ⊙ lijkt dit scenario vanuit mobiliteitsnoodzaak en andere doelen onderbouwing te kunnen geven (ook financieel) voor (een) rondweg(en), mede afhankelijk van locatiekeuzes.

5. *Op het gebied van welzijn en voorzieningen..*

- ⊙ zal er voldoende (financieel) draagvlak zijn voor het behoud en meegroeien met het inwonertal en in aansluiting op de bevolkingssamenstelling
- ⊙ zijn er kansen voor aanvullende voorzieningen (in de kernen)
- ⊙ ligt voor de hand dat uitbreiding van sportvelden/-hallen nodig is.

6. *Op het gebied van het landelijk gebied*

- ⊙ zijn er forse aanvullende ruimteclaims in het buitengebied, die naar verwachting tot grote extra druk op schaarse grond leidt, mede omdat deze groei ook uitbreidingslocaties zal vergen. Dit vergt waarschijnlijk een grondige uitwerking van een afweging van ruimteclaims tussen verstedelijking en recreatie en het economisch en landschappelijk belang van landbouw
- ⊙ lijkt het noodzakelijk dat stevig wordt ingezet op (voorwaarden voor) innovatief dubbelgebruik m.b.t. recreatie, energie en klimaat.
- ⊙ ontstaan er wellicht wel mogelijkheden om via verevening (uit de exploitaties) ruimtelijke opgaven mede te financieren (natuur & landschap, water, CO2-opslag, routestructuren).

7. *Op het gebied van energie en klimaat..*

- ⊙ zal er nog minder ruimte voor ontwikkeling duurzame energie op land resteren
- ⊙ is er een sterke groei van het energiegebruik als gevolg van de toename van bedrijven en inwoners
- ⊙ zijn er bijna dubbele inspanningen nodig om te komen tot energieneutraliteit ten opzichte van scenario 1
- ⊙ is er meer ondernemerskracht die zich kan inzetten voor innovatie ten behoeve van circulaire economie
- ⊙ kan de ontwikkeling Harselaar Zuid conflicteren met komst windturbines.

HOOFDSTUK 6 – KOERSBEPALING MET EFFECTBESCHRIJVING

In dit hoofdstuk worden de hiervoor beschreven 3 ontwikkelscenario's beschreven aan de hand van 9 onderwerpen:

1. De mate van het faciliteren van groei van het inwonertal en benodigde aantal woningen tot 2040
2. Het benutten/optimaliseren van bestaande infrastructuur en eventuele extra benodigde infrastructuur
3. Stimuleren gebruik openbaar vervoer
4. Verbetering en uitbreiding van langzaam verkeer netwerk ten behoeve van gezondere levensstijl, meer vrije tijdsbesteding en veranderende mobiliteitsvraag
5. Werken aan vitale en toekomstbestendige kernen.
6. Behoud en versterken van centrumgebieden Voorthuizen en Barneveld.
7. Behouden van groene buffers tussen de kernen, ter versterking van de identiteit van de kernen.
8. De transitie naar duurzame Landbouw met een sterke agrisector en Klimaatdoelen realiseren.
9. Afronding bedrijventerreinen Harselaar , Nijkerkerweg-West en kleinschalige ontwikkelingen Stroe en Kootwijkerbroek.

Deze onderwerpen hebben per scenario op onderdelen een andere uitwerking en grijpen soms op elkaar in. Het is daarmee risicovol om volgens een cafetariamodel willekeurig uit onderdelen van de verschillende scenario's te kiezen.

	Ontwikkelscenario 1: Groei afremmen	Ontwikkelscenario 2: Groei voortzetten	Ontwikkelscenario 3: Groei aanjagen
Groei inwonertal en woningen	1. We faciliteren de groei in gemeente Barneveld voor eigen behoefte. We kiezen voor een groeitempo dat resulteert in ruim 69.300 inwoners in 2040. Hiervoor realiseren we tot 2040 gemiddeld 200 woningen per jaar (totaal circa 3.900 woningen). Hiermee: ☉ groeien we door naar een inwonertal richting 70.000 inwoners in 2040 (circa 62.600 in 2025 en circa 65.600 inwoners in 2030); ☉ komen we deels tegemoet aan de lokale behoefte maar niet aan de regionale behoefte en dragen we derhalve in mindere	1. We faciliteren de groei in gemeente Barneveld. We kiezen voor een groeitempo dat resulteert in 80.000 inwoners in 2040. Hiervoor realiseren we: 500 woningen per jaar tot 2025 en daarna tempo van gemiddeld 400 per jaar tot 2040: totaal circa 7.900 woningen. Hiermee ☉ groeien we door naar een inwonertal richting 80.000 inwoners in 2040 (circa 65.000 in 2025 en circa 70.200 inwoners in 2030); ☉ komen we ruim tegemoet aan de lokale en regionale behoefte en voldoen we aan de	1. We faciliteren de groei in gemeente Barneveld. We kiezen voor een STERK groeitempo dat resulteert in 90.000 inwoners in 2040. Hiervoor realiseren we gemiddeld 630 woningen per jaar tot 2040: totaal circa 12.000 woningen. We krijgen stadse trekken. Hiermee ☉ groeien we door naar een inwonertal richting 90.000 inwoners in 2040 (ruim 65.000 in 2025 en circa 74.000 inwoners in 2030); ☉ komen we bovengemiddeld tegemoet aan de lokale en regionale behoefte en dragen we veel meer dan gevraagd bij aan de

	mate bij aan de opgaven in de regio Amersfoort en Foodvalley; ⊙ benutten we de bestaande plancapaciteit (voor circa 6.000 woningen) niet volledig en zullen we afscheid moeten nemen van een aantal plannen; ⊙ zullen we ons bouwtempo moeten gaan temperen; ⊙ hiermee is er geen ruimte om een aantal kernen verder te vitaliseren en gebieden af te ronden, en zullen bestaande, bekende capaciteiten moeten worden herverdeeld; ⊙ zijn geen grotere uitleglocaties meer aan de orde, hetgeen gunstig is voor overige ruimteclaims (zoals landbouw, natuur).	gevraagde opgaven in de regio Amersfoort en Foodvalley; ⊙ benutten we de bestaande plancapaciteit (voor circa 6.000 woningen) en is er aanvullend nog ruimte voor circa 2.000 woningen nodig; ⊙ blijven we het huidige bouwtempo vasthouden; ⊙ hiermee is er nog ruimte om een aantal kernen verder te vitaliseren en gebieden af te ronden, zonder bestaande, bekende capaciteiten te moeten herverdelen; ⊙ zijn geen grotere uitleglocaties (> 1.000 woningen) nodig, hetgeen gunstig is voor overige ruimteclaims (zoals landbouw, natuur).	opgaven in de regio Amersfoort en Foodvalley alsook voor andere regio's in Nederland; ⊙ benutten we de bestaande plancapaciteit (voor circa 6.000 woningen), raken we versneld door onze grondposities heen en is er aanvullend nog plancapaciteit nodig voor bijna 6.000 woningen (!) ⊙ zullen we het huidige bouwtempo moeten ophogen; ⊙ hiermee is er nog ruimte om een aantal kernen verder te vitaliseren en gebieden af te ronden, zonder bestaande, bekende capaciteiten te moeten herverdelen; ⊙ zijn er wellicht grotere uitleglocaties (> 1.000 woningen) nodig, hetgeen ongunstig is voor overige ruimteclaims (zoals landbouw, natuur).
Infrastructuur	2. Benutten/optimaliseren bestaande capaciteit wegen infrastructuur. Door: ⊙ herverdeling van woningbouw- en werkgelegenheidslocatie kan worden overwogen om zo locaties te benutten waar de infrastructuur nog niet overbelast is; ⊙ hierdoor op aanleg van nieuwe infrastructuur te besparen en deze middelen in te zetten voor optimalisering van het bestaande netwerk. ⊙ voor een rondweg Oost (en West) komt de noodzaak en haalbaarheid onder druk te staan.	2. Benutten/optimaliseren bestaande capaciteit wegen infrastructuur. Door: ⊙ realisatie van de reeds bekende woon- en werklocaties ⊙ woningbouw en werkgelegenheid aanvullend toe te voegen op die plekken waar de infrastructuur nog niet overbelast is; ⊙ optimalisering van het bestaande netwerk is de basis, waar het aantoonbaar nodig/wenselijk is eventueel aanvullen met nieuwe infrastructuur.	2. Benutten/optimaliseren bestaande capaciteit wegen infrastructuur alsook nieuwe infrastructuur. Door: ⊙ realisatie van de reeds bekende woon- en werklocaties ⊙ woningbouw en werkgelegenheid toe te voegen op die plekken waar de infrastructuur nog niet overbelast is; ⊙ nieuwe infrastructuur lijkt nodig om de nieuwe (grotere) locaties te ontsluiten; ⊙ hierdoor zullen extra financiële middelen moeten worden gereserveerd om de bestaande infrastructuur te verbeteren en de

	hiermee in te spelen op een veranderende mobiliteitsvraag en demografische ontwikkelingen.	hiermee in te spelen op een veranderende mobiliteitsvraag en demografische ontwikkelingen.	aanleg van nieuwe infrastructuur te bekostigen; extra aansluiting A1 nodig/gewenst?
Openbaar Vervoer	3. Stimuleren gebruik openbaar vervoer Door: - woningbouwontwikkelingen in de nabijheid van het OV-netwerk. Dit wordt lastig vanwege de al geplande grotere locaties en het ontbreken van de noodzaak van nieuwe locaties. - Waarschijnlijk geen basis voor uitplaatsing bedrijven nabij OV.	3. Stimuleren gebruik openbaar vervoer Door: (aanvullende) woningbouwontwikkelingen in de nabijheid van het OV-netwerk te leggen en bestaande stations knooppunten (Barneveld-Noord, Barneveld-Centrum, Barneveld-Zuid) beter te benutten (denk aan Bloemendal II, Veller Oost en herontwikkeling stationsgebied centrum Barneveld (met wonen, werken, leisure), alsook mogelijke transformatie van bedrijventerrein De Valk).	3. Stimuleren gebruik openbaar vervoer Door: (aanvullende) woningbouwontwikkelingen in de nabijheid van het OV-netwerk te leggen en bestaande stations knooppunten (Barneveld-Noord, Barneveld-Centrum, Barneveld-Zuid) beter te benutten (denk aan Bloemendal II, Veller Oost en herontwikkeling stationsgebied centrum Barneveld (met wonen, werken, leisure), alsook mogelijke transformatie bedrijventerrein De Valk). - Te overwegen in te zetten op een forse groei van Stroe t.b.v. een OV-halte.
Langzaam verkeer netwerk	4. Verbetering en uitbreiding van langzaam verkeer netwerk ten behoeve van gezondere levensstijl, meer vrije tijdsbesteding en veranderende mobiliteitsvraag. Door: - meer fietsverbindingen tussen de kernen, waaronder ook snelle fietsverbindingen. Maar de financiering hiervan komt onder druk te staan - wandelpaden binnen de kernen en tussen de kernen.	4. Verbetering en uitbreiding van langzaam verkeer netwerk ten behoeve van gezondere levensstijl, meer vrije tijdsbesteding en veranderende mobiliteitsvraag. Door: - meer fietsverbindingen tussen de kernen, waaronder ook snelle fietsverbindingen. - wandelpaden binnen de kernen en tussen de kernen.	4. Verbetering en uitbreiding van langzaam verkeer netwerk ten behoeve van gezondere levensstijl, meer vrije tijdsbesteding en veranderende mobiliteitsvraag. Door: - meer fietsverbindingen tussen de kernen, waaronder ook snelle fietsverbindingen. - door toename infrastructuur extra aanpassingen nodig (zoals fietstunnel) - wandelpaden binnen de kernen en tussen de kernen.

Toekomstbestendige kernen	5. Werken aan vitale en toekomstbestendige kernen. Door: ⊙ kernen als Zwarteboek/Terschuur, Kootwijkerbroek, Garderen, Stroe (en wellicht De Glind) nog te laten groeien, zodat basisvoorzieningen als supermarkt en basisonderwijs kunnen (blijven) bestaan. Door de beperkte woningbouw en reeds bekende grotere locaties, wordt dit lastig realiseerbaar. ⊙ kernen en wijken in zichzelf te verduurzamen en levensloopbestendig te maken, door inbreiding, toevoeging van functies (soms met middelhoogbouw (4/5/6 bouwlagen)) en mogelijkheden voor sport & spel: ook deze ambitie wordt in dit scenario moeilijk gemaakt. ⊙ te blijven letten op het behoud van eigen identiteit.	5. Werken aan vitale en toekomstbestendige kernen. Door: ⊙ kernen als Zwarteboek/Terschuur, Kootwijkerbroek, Garderen, Stroe (en wellicht De Glind) nog te laten groeien, zodat basisvoorzieningen als supermarkt en basisonderwijs kunnen (blijven) bestaan; ⊙ kernen en wijken in zichzelf te verduurzamen en levensloopbestendig te maken, door inbreiding, toevoeging van functies (soms met middelhoogbouw (4/5/6 bouwlagen)) en mogelijkheden voor sport & spel; ⊙ te blijven letten op het behoud van eigen identiteit (geen stedelijke(r) hoogbouw, geen groei naar anonimiteit in grootste dorpen).	5. Werken aan vitale en toekomstbestendige kernen. Door: ⊙ kernen als Zwarteboek/Terschuur, Kootwijkerbroek, Garderen, Stroe (en wellicht De Glind) nog te laten groeien, zodat basisvoorzieningen als supermarkt en basisonderwijs kunnen (blijven) bestaan; ⊙ kernen en wijken in zichzelf te verduurzamen en levensloopbestendig te maken, door inbreiding, toevoeging van functies (soms met middelhoogbouw (4/5/6 bouwlagen)) en mogelijkheden voor sport & spel; ⊙ te blijven letten op het behoud van eigen identiteit, wat mogelijk wel onder druk komt te staan voor met name Barneveld en Voorthuizen (uitwerking nodig van wat die identiteit, per dorp, is).
Centrumgebieden	6. Behoud en versterken van centrumgebieden Voorthuizen en Barneveld. Door: ⊙ er zullen geen satellietcentra gerealiseerd worden; ⊙ draagvlak voorzieningen komt onder druk te staan; ⊙ passende functies in het centrum van beide kernen te leggen (winkels, horeca, culturele	6. Behoud en versterken van centrumgebieden Voorthuizen en Barneveld. Door: ⊙ geen satellietcentra te realiseren; ⊙ passende functies in het centrum van beide kernen te leggen: winkels, horeca, culturele	6. Behoud en versterken van centrumgebieden Voorthuizen en Barneveld. Door: ⊙ komt van een extra satellietcentrum (in Barneveld) ligt voor de hand; ⊙ dit heeft gevolgen voor de bestaande centra: herformulering van programma's en functies ligt in de rede.

	voorzieningen en wonen boven voorzieningen) wordt in dit scenario lastig.	voorzieningen en wonen boven voorzieningen.	
Groene buffers	7. Behouden van groene buffers tussen de kernen, ter versterking van de identiteit van de kernen. Door: ⊙ te kiezen voor genoemde woningbouwontwikkelingen en geen nieuwe grotere uitleglocaties; ⊙ bewaken van groene buffers als Esvelderbeekzone en tussen A1 en Voorthuizen; ⊙ in te zetten op versterking natuur en duurzame landbouw alsook aantrekkelijke fiets- en wandelroutes; ⊙ hiermee mogelijkheden te creëren voor klimaatadaptieve maatregelen.	7. Behouden van groene buffers tussen de kernen, ter versterking van de identiteit van de kernen. Door: ⊙ te kiezen voor extra inbreidings-functieveranderings- en stationslocaties en een zekere woningbouw in de kleinere kernen en te kiezen voor geplande, voorziene woningbouwontwikkelingen; ⊙ bewaken van groene buffers Esvelderbeekzone en tussen A1 en Voorthuizen; ⊙ in te zetten op versterking natuur en duurzame landbouw alsook aantrekkelijke fiets- en wandelroutes; ⊙ hiermee mogelijkheden te creëren voor klimaatadaptieve maatregelen.	7. Behouden van groene buffers tussen de kernen, ter versterking van de identiteit van de kernen. Door: ⊙ grootschalige ontwikkeling aan bijvoorbeeld de oostzijde van Barneveld en ten westen van Voorthuizen, staat dit enigszins onder druk; ⊙ bewaken van groene buffers als Esvelderbeekzone en tussen A1 en Voorthuizen; ⊙ in te zetten op versterking natuur en duurzame landbouw alsook aantrekkelijke fiets- en wandelroutes; ⊙ hiermee mogelijkheden te creëren voor klimaatadaptieve maatregelen.
Landbouw & Klimaatdoelen	8. De transitie naar duurzame Landbouw met een sterke Agrisector en Klimaatdoelen realiseren. Door: ⊙ geen grote aanvullende claims voor woningbouw in het buitengebied neer te leggen, zodat er ruimte is voor extensivering en kringloopgewassen.	8. De transitie naar duurzame Landbouw met een sterke Agrisector en Klimaatdoelen realiseren Door: ⊙ gematigde aanvullende claims voor woningbouw en recreatie in het buitengebied waarmee de noodzaak van dubbelgebruik wordt vergroot, zodat er ruimte blijft voor extensivering en kringloopgewassen.	8. De transitie naar duurzame Landbouw met een sterke Agrisector en Klimaatdoelen realiseren aan elkaar te koppelen. Door: ⊙ Wordt lastiger vanwege grote aanvullende claims voor woningbouw, bedrijven, infrastructuur, recreatie en klimaatdoelen in het buitengebied. ⊙ Door de areaal-afname neemt de druk op innovatief dubbelgebruik fors toe.

	⊙ op een innovatieve manier agrarische gronden via dubbelgebruik ook in te zetten voor klimaatdoelen.	⊙ op een innovatieve manier agrarische gronden via dubbelgebruik ook in te zetten voor klimaatdoelen en recreatie. ⊙ Biedt mogelijk enige kansen voor dubbelgebruik als verdienmodel voor boeren door het belonen van maatschappelijke diensten (recreatie, landschap, klimaat) vanuit verevening uit de exploitatie van uitbreidingslocaties.	⊙ Biedt nieuwe kansen voor dubbelgebruik als verdienmodel voor boeren door het belonen van maatschappelijke diensten (recreatie, landschap, klimaat) vanuit verevening uit de exploitatie van uitbreidingslocaties
Bedrijventerreinen	9. Afronding bedrijventerreinen Harselaar , Nijkerkerweg-West en kleinschalige ontwikkelingen Stroe en Kootwijkerbroek. Hiermee ⊙ bij te dragen aan een lokale/regionale behoefte; ⊙ trends als werken aan huis, robotisering, intensivering bestaande terreinen alsook verandering in sectoren (zoals meer werk in de zorg) ter afweging mee te nemen in nieuwe ontwikkelingen. ⊙ in dit scenario lijkt volledige benutting minder nodig	9. Afronding bedrijventerreinen Harselaar , Nijkerkerweg-West en kleinschalige ontwikkelingen Stroe en Kootwijkerbroek. Hiermee ⊙ bij te dragen aan een regionale behoefte; ⊙ trends als werken aan huis, robotisering, intensivering bestaande terreinen alsook verandering in sectoren (zoals meer werk in de zorg) ter afweging mee te nemen in nieuwe ontwikkelingen.	9. Afronding bedrijventerreinen Harselaar (nog ruim 60 hectare) , Nijkerkerweg-West, Voorthuizen en kleinschalige ontwikkelingen Stroe en Kootwijkerbroek. Hiermee ⊙ bij te dragen aan een (boven)regionale behoefte; ⊙ komst Railterminal lijkt in dit scenario meer logisch met bijbehorende mobiliteit ⊙ trends als werken aan huis, robotisering, intensivering bestaande terreinen alsook verandering in sectoren (zoals meer werk in de zorg) ter afweging mee te nemen in nieuwe ontwikkelingen. ⊙ aanvullende terreinen (en infra) nodig, indien Railterminal er komt?
Organisatorisch <i>Nader uit te werken</i>	<i>Mogelijk (beperkte) krimp ambtelijk apparaat</i>	<i>Instandhouding huidige omvang ambtelijk apparaat</i>	<i>Uitbreiding ambtelijk apparaat</i>
Financieel <i>Nader uit te werken</i>	<i>Terugloop inkomsten uit woningbouw en bedrijventerreinen</i>	<i>Huidig niveau inkomsten uit woningbouw en bedrijventerreinen</i>	<i>Extra grondaankoop Meer inkomsten uit woningbouw en bedrijventerreinen maar ook extra kosten voor aanleg infrastructuur en extra voorzieningen</i>

Deel C
***Samenvatting van de raadsinformatiebijeenkomst
van 9 maart 2021
‘Kiezen voor de kracht van de kernen’***

Inleiding

Op dinsdag 9 maart jl. spraken college en raad over de toekomstige ontwikkeling van Barneveld.

Dat gebeurde aan de hand van de *Hoofddijnennotitie Ontwikkelscenario's Gemeente Barneveld* en een aantal stellingen en keuzes.

Hieronder wordt de raadsbijeenkomst samengevat en wordt een eerste doorkijkje gegeven van wat dit zou kunnen betekenen voor de toekomstige ontwikkeling van Barneveld.

Ontwikkelscenario's

De *Hoofddijnennotitie Ontwikkelscenario's Gemeente Barneveld* verkende een drietal scenario's:

1. Afremmen
2. Voortzetten
3. Aanjagen

Wat hebben we opgehaald?

Tijdens de raadsbijeenkomst werd, aan de hand van stellingen en keuzes, gesproken over de verschillende ontwikkelscenario's. Hoewel het hier om een globale verkenning van scenario's ging, hebben we tijdens de raadsbijeenkomst de volgende signalen opgehaald:

Over de groei van Barneveld

- We zijn ons (zeer) bewust dat we, al was het maar vanwege onze unieke ligging midden in Nederland, de komende jaren zullen blijven groeien;
- We vinden de groei van de gemeente Barneveld geen bedreiging, maar een kans om onze positie in Nederland, maar ook in Regio Foodvalley en Regio Amersfoort te verstevigen;
- We willen een stevige partner voor de beide regio's zijn;
- We vinden het wel belangrijk dat we regie (kunnen) houden op hoe die groei zich ontwikkelt, zoals over de vraag wáár die groei plaatsvindt en wat dit betekent voor de ontwikkeling van de kernen.

Over de kracht van de kernen

- We willen (ook met het oog op het kernen- en dorpenbeleid) investeren in de kracht van onze kernen (door middel van woningbouw, bereikbaarheid, voorzieningen, sociale cohesie, etc.);
- We behouden en versterken de leefbaarheid (en de identiteit) van dorpen;
- We vinden de ontwikkeling van de dorpen Barneveld en Voorthuizen nog steeds belangrijk (ook al moeten we voorkomen dat beide dorpen aan elkaar smelten);
- We zetten tegelijkertijd in op de groei van andere kernen – waarbij we de groeimogelijkheden mede laten afhangen van verschillende randvoorwaarden, waaronder bereikbaarheid;
- We koesteren de nabijheid van een beleefbaar landschap.

Over het belang van het buitengebied

- We hebben oog voor de waarde van het landelijk gebied (als plek waar boeren kunnen boeren en waar toeristen kunnen genieten van de schoonheid van Veluwe en Vallei);
- We hebben oog voor een goede balans tussen (het ruimtebeslag van en voor) woningbouw, landbouw, klimaat en energie en natuur;
- We zoeken naar manieren om het dubbelgebruik van het landelijk gebied te ontwikkelen (en (daarmee) het verdienmodel van agrariërs te ondersteunen).

Barneveld, 12 maart 2021

Mimi Stevens, Arjan Bossenbroek, Bertil Rebel

Deel D
Discussienotitie Barneveld 2040

Aanleiding en doel van de discussiebijeenkomst 29 april 2021

Wat is er gebeurd?

Op 9 maart jl. werd, onder leiding van de heer Co Verdaas, een drietal ontwikkelscenario's besproken, aan de hand van de door het College aangeboden Hoofddijnennotitie. Vervolgens zou dit nogmaals gebeuren op 8 april, maar dan in commissieverband. Tijdens deze vergadering van de commissie Grondgebied bleek dat de gemeenteraad graag méér tijd wil besteden aan het behandelen van de Hoofddijnennotitie Ontwikkelingscenario's Gemeente Barneveld.

Over deze discussienotitie

De gemeenteraad heeft daarom het initiatief genomen om op 29 april een discussiebijeenkomst te houden om hierover door te praten. De voorliggende discussienotitie geeft aanvullende basiscijfers en informatie over de scenario's. Het is een ambtelijke notitie ter ondersteuning van de brainstormdiscussie. Deze *Discussienotitie Barneveld 2040* voedt de gemeenteraad om op 29 april 2021 stil te staan bij het gewenste ontwikkelperspectief van en voor de gemeente Barneveld. De thema's wonen, werken en mobiliteit komen vanwege de importantie hier met name aan de orde. Belangrijke inhoudelijke onderleggers vormen de Hoofddijnennotitie en de samenvattende memo 'De kracht van de kernen' naar aanleiding van 9 maart.

Status en doel van deze notitie en de discussie

Deze notitie, in samenhang met de Hoofddijnennotitie Ontwikkelingscenario's Gemeente Barneveld en de samenvattende memo, legt op dit moment geen concrete keuzes voor aan de raad. Het biedt informatie voor een raadsdiscussie. Er worden op 29 april geen keuzes gemaakt. Het doel is wel dat de discussie op 29 april raad en college helpt om (voor de zomer 2021) een keuze te maken voor een voorkeursscenario. Idealiter zou uit de discussie kunnen worden gedestilleerd wat wenselijke hoofdlijnen zijn: hoe wordt gedacht over de verschillende scenario's en met welke belangrijke aandachtspunten. De uitwerking van die hoofdlijnen vindt plaats in het proces van de Omgevingsvisie. In dat traject wordt volop voorzien in participatie met de samenleving en kan van daaruit ook bijstelling plaatsvinden.

Inleiding

De gemeente Barneveld is de afgelopen decennia gegroeid naar ruim 60.000 inwoners in 2021. Het is belangrijk na te denken over de toekomstige ontwikkeling van onze gemeente. We deden dat eerder – bijvoorbeeld in het kader van het opstellen van de Strategische Visie Barneveld 2030 'Over Morgen en Meedoen'. De gemeenteraad stelde de Strategische Visie Barneveld 2030 in 2016 vast.

De groei van de gemeente Barneveld – zowel op het gebied van wonen als op het terrein van werken – zette de afgelopen jaren door. Van 52.500 inwoners in 2010 naar 60.000 inwoners in 2020. Het aantal arbeidsplaatsen groeide in genoemde periode met 3.000 plaatsen naar 34.500, terwijl de Barneveldse beroepsbevolking op dat moment 32.000 bedroeg. Er is dus sprake van een inkomende pendel.

Het is goed om na te denken over de vraag óf de gemeente Barneveld moet blijven groeien en – zo ja: hoe omvangrijk die groei moet zijn en hoe die groei moet worden gefaciliteerd. Wat voor soort gemeente willen we zijn/blijven? Welke woningbouwplannen zijn bekend? Bouwen we alleen in Barneveld en

Voorthuizen of spreiden we deze groei over meer (of alle) kernen? Welke toekomstige bedrijventerreinen kunnen worden ontwikkeld? Wat betekent dit voor de bereikbaarheid van de gemeente Barneveld en haar dorpen? En wat betekent dit alles voor onze organisatie?

Het is ook om een andere reden belangrijk om keuzes voor de toekomst te maken. Barneveld is geen eiland. We zijn een belangrijke speler in Regio Foodvalley en we doen nadrukkelijk mee in Regio Amersfoort. Vanuit deze regio's komen belangrijke ontwikkelingen op ons af. Denk aan de Verstedelijkingsstrategie Arnhem/Nijmegen/Foodvalley (100.000 extra woningen waarvan 40.000 woningen in Regio Foodvalley moeten 'landen') en het Ontwikkelbeeld Amersfoort met een woningbouwopgave van 36.000 woningen tot 2040.

Wie niet nadenkt over zijn eigen toekomst, kan bezwaarlijk reflecteren en reageren op ruimtelijke ontwikkelingen die op je af komen. Het gevaar is zelfs dat je wordt overruled en dat je de regie op je eigen ontwikkeling verliest.

De gemeenteraad vroeg daarom (terecht) om een (zij het snelle) duiding van mogelijke groeiscenario's die na een bespreking ervan zouden leiden tot een ontwikkelrichting die (door de gemeenteraad vastgesteld) de opmaat vormt voor de later dit jaar op te stellen Omgevingsvisie Barneveld.

DEEL 1. ONTWIKKELSCENARIO'S GEMEENTE BARNEVELD 2020-2040

A. Foto 2021: kerncijfers woningen en werkgelegenheid

- De gemeente Barneveld telt momenteel negen kernen en ruim 60.000 inwoners (1 januari 2021).
- De gemeente Barneveld telt bijna 22.800 woningen.
- Bijna 80% van de woningvoorraad staat in de kernen Barneveld en Voorthuizen.
- Afgelopen 10 jaar zijn gemiddeld zo'n 415 woningen per jaar aan de woningvoorraad toegevoegd (ofwel 4.150 in 10 jaar).
- De spreiding over de kernen maakt duidelijk dat deze nieuwbouw relatief meer in de kern Barneveld terecht is gekomen en ook wat meer in het dorp Kootwijkerbroek.
- De genoemde aantallen zijn inclusief de aantallen in het buitengebied bij de betreffende kernen.

Tabel 1: Verdeling inwoners en woningvoorraad over de verschillende kernen van Barneveld

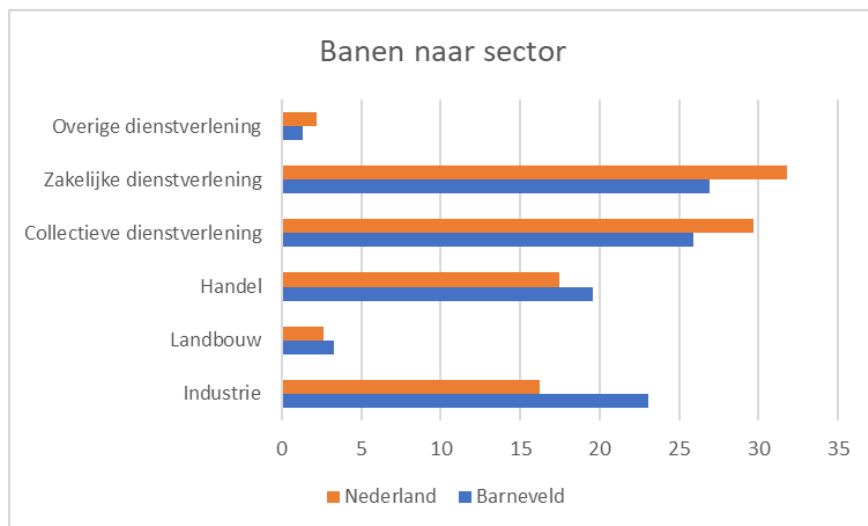
Kern	Inwonertal 2020	Woningvoorraad 2020	Woningvoorraad relatief	Gemiddelde uitbreiding woningvoorraad per jaar 2010- 2020	Uitbreiding 2010- 2020 %
Barneveld	34.795	13.565	60%	260	63%
Voorthuizen	10.925	4.484	20%	73	18%
Kootwijkerbroek	5.635	1.796	8%	41	10%
Garderen	2.130	877	4%	12	3%
Stroe	1.650	589	3%	9	2%
Zwartebroek	1.420	542	2%	10	2%
Terschuur	1.520	547	2%	3	1%
De Glind	610	203	1%	4	1%
Kootwijk	265	127	1%	2	0,4%
Buitengebied Achterveld	145	54	0%	1	0,2%
Totaal	59.095	22.784	100%	415	100%

Bron: Gemeente Barneveld

Naast wonen, wordt er in Barneveld ook gewerkt:

- Een beroepsbevolking van 32.000 personen
- Werkgelegenheid in de vorm van 34.550 arbeidsplaatsen en 6.300 vestigingen.
- Ruim 13% van de banen in de vorm van zzp-ers (landelijk 11,5%)
- Relatief lage werkloosheid.
- Behalve werkgelegenheid in de industrie en handel, vooral ook werk in de dienstverlening (zakelijk en collectief).

Figuur 1 Banen naar sector, Barneveld versus Nederland, 2019 (%)

Bron: LISA

B. Ontwikkelscenario's tot 2040

De Hoofdlijnennotitie Ontwikkelscenario's Gemeente Barneveld schetst drie groeiscenario's:

- Een groei van afgerond 4.000 woningen;
- Een groei van afgerond 8.000 woningen;
- Een groei van afgerond 12.000 woningen.

Het eerste scenario zou in feite een afremming van de groei betekenen met gemiddeld 200 woningen per jaar uitbreiding tot 2040.

Plancapaciteit van 6.000 woningen

De afgelopen jaren zijn al verschillende locaties door de gemeente en/of marktpartijen verworven en bestaat er dus al een beeld waar de komende jaren wordt gebouwd. Denk bijvoorbeeld aan de woonwijk Bloemendal, De Burgt, Voorthuizen-Zuid, Oostbroek en dergelijke.

Bij elkaar opgeteld, is voor circa **6.000 woningen** aan zachte en harde plancapaciteit in de verschillende kernen bekend⁵. Eigenlijk staat daarmee een deel van de ontwikkelrichting van de gemeente Barneveld al vast. Daarmee voorzien de huidige plannen al in meer dan gemiddeld in het scenario met 4.000

⁵ Met 'harde plancapaciteit' bedoelen we die ruimtelijke ontwikkelingen waarvoor bestemmingsplanprocedures zijn gelopen en/of waarvoor al contracten zijn gesloten. Met 'zachte plancapaciteit' bedoelen we plannen waarvan in de rede ligt dat die worden ontwikkeld (neem als voorbeeld de vervolgon ontwikkeling van Bloemendal: voor de eerste fase(n) is een bestemmingsplan vastgesteld, maar het ligt in de rede dat het resterende deel (van de in totaal 1550 woningen ook wordt ontwikkeld).

woningen en is het verder verkennen van aanvullende woningbouwlocaties voor dat scenario niet noodzakelijk. Daarom hebben we hierna vooral de twee scenario's met 8.000 en 12.000 woningen verder uitgewerkt.

Conclusie van het gesprek met Co Verdaas

Op 9 maart jl. bleek dat er onder de deelnemende raadsleden veel steun bestond voor de gedachte om de groeimogelijkheden van de overige (zeven) kernen te benutten om zodoende:

- de vitaliteit van deze kernen te vergroten,
- aanwezige voorzieningen (zoals onderwijs, dorpshuis, sportvoorzieningen, huisarts en supermarkt) te verstevigen en
- de aanwezige infrastructuur (bereikbaarheid) van deze kernen beter te benutten.

Zonder daarbij de eigen identiteit te willen verliezen.

We hebben daarom vier ontwikkelscenario's op een rij gezet:

1. Ontwikkelscenario 2A: Groei van 8.000 woningen met een gecentreerde groei
2. Ontwikkelscenario 2B: Groei van 8.000 woningen met juist meer spreiding over de kernen
3. Ontwikkelscenario 3A: Groei van 12.000 woningen met een gecentreerde groei
4. Ontwikkelscenario 3B: Groei van 12.000 woningen met juist meer spreiding over de kernen

Hierbij is ook rekening gehouden met de 6.000 woningen aan reeds bekende plancapaciteit die al door de keuze voor bepaalde woningbouwontwikkelingen zijn toebedeeld aan de 9 kernen.

Dit leidt tot de volgende inzichten:

- De bekende plancapaciteit (6.000 woningen) ligt vooral opnieuw in de kernen Barneveld en Voorthuizen en verder in Kootwijkerbroek en in Terschuur.
- In deze aantallen zitten ook de woningen die zich als gevolg van functieveranderingsbeleid voordoen. Voor kernen als Kootwijkerbroek zien we dat dit, ook in de afgelopen jaren, soms voor redelijke aantallen aan particuliere ontwikkelingen per jaar zorgt. Dit zal ook de komende jaren het geval zijn en zal als gevolg van rijksregelingen m.b.t. stikstof mogelijk nog meer zijn.
- Wanneer we aan deze uitgangspositie recht (willen) doen en vervolgens toewerken naar 8.000 of 12.000 woningen voor de periode 2020-2040 en vervolgens kiezen voor meer concentratie of juist meer spreiding dan ontstaan genoemde vier scenario's.
- De toedeling over de verschillende kernen is indicatief, maar wel mede gebaseerd op de gemiddelde nieuwbouw in de afgelopen jaren, de plannen die al bekend zijn alsook de extra potenties die sommige kernen hebben. Zo is het niet reëel in een kern als Kootwijk honderden woningen te realiseren. De toedeling is indicatief maar heeft dus wel een achtergrond en een verhaal. In de op te stellen Omgevingsvisie en gebiedsvisie zal in overleg en afstemming met de inwoners van de verschillende kernen de meer exacte verdeling worden verkend en vastgesteld. De verhouding tussen Barneveld/Voorthuizen enerzijds en de overige kernen anderzijds lag de afgelopen jaren rond **80/20%**. Deze wordt in het *concentratiemodel* ook als logisch beschouwd.

- Bij de scenario's waarbij sprake is van een spreiding over de kernen ligt de verhouding op **70/30%**. Een grotere verschuiving lijkt niet aannemelijk (want dat zou kunnen betekenen dat de plancapaciteit in Barneveld zo goed als klaar is, geen nieuwe ontwikkelingen worden opgepakt en dat onze kernen onevenredig zouden groeien). Tegelijkertijd betekent dit een meer dan gemiddelde bouwopgave in een aantal van deze kernen, hetgeen een onevenredig grote uitbreiding zou inhouden.
- In de scenario's met 12.000 woningen zou dit bijvoorbeeld in de spreidingsvarianten een substantiële uitbreiding in kernen als Kootwijkerbroek, Stroe, Garderen en Zwartebroek/Terschuur betekenen. Zo zou een kern als Stroe binnen 20 jaar in omvang kunnen verdubbelen; bijvoorbeeld wanneer hier ook een station zou komen (als entree naar de Veluwe, ook voor toeristen en voor mariniers en leger).
- De verhouding inbreiding versus uitbreiding voor wat betreft de woningbouw lag de afgelopen jaren op 15/85%. Met de keuze voor meer intensivering in de centra (zoals ook stationsomgevingen) en functieverandering kan dit met extra inspanning (zoals uitplaatsing) wijzigen richting 25/75%.

De realisatie van een **tiende kern**, waarover op 9 maart en 8 april werd gesproken heeft betekenis voor de overige kernen, tenzij we deze kern als extra bonus en aanvulling op de scenario's van 8.000 tot 12.000 woningen zien. Om een kern van enige statuur te maken, betekent dit al snel een woningvoorraad van tenminste 2.500 woningen. Bij zo'n kern horen dan ook de nieuw te realiseren basisvoorzieningen en de benodigde infrastructuur. Wanneer we bijvoorbeeld deze 2.500 aan woningbouwprogramma afhalen van de genoemde capaciteit van 8.000 tot 12.000 woningen, dan betekent dit dat sommige kernen na een aantal jaren qua woningbouw op slot worden gezet.

Tabel 2: Mogelijke indicatieve woningbouwverdeling op basis van de 4 scenario's in 2020-2040, per kern

Kern	Woningvoorraad 2020	Realisatie 2010-2020	Bekende plancapaciteit (6.000 woningen)	SC2A 8.000 concentratie	SC2B 8.000 spreiding	SC3A 12.000 concentratie	SC3B 12.000 spreiding
Barneveld	13.565	2.600	3.500	4.900	4.000	7.350	6.000
Voorthuizen	4.484	730	1.500	1.500	1.600	2.250	2.400
Kootwijkerbroek	1.796	410	375	700	800	1.050	1.200
Garderen	877	120	125	240	360	360	540
Stroe	589	95	140	180	500	270	750
Zwartebroek	542	100	100	200	300	300	450
Terschuur	547	30	200	200	300	300	450
De Glind	203	40	30	40	80	60	120
Kootwijk	127	15	20	20	30	30	45
Buitengebied Achterveld	54	10	10	20	30	30	45
Totaal	22.784	4.150	6.000	8.000	8.000	12.000	12.000
Barneveld/Voorthuizen		80%	83%	80%	70%	80%	70%
Overige kernen		20%	17%	20%	30%	20%	30%

Constateringen

- Alle scenario's leiden tot een groei in alle kernen.
- In scenario 2 komen we rond 80.000 inwoners in 2040 uit. In scenario 3 komen we rond 90.000-90.500 inwoners in 2040 uit.
- De inwoneraantallen in kleinere kernen blijven, met uitzondering van Kootwijkerbroek, in alle scenario's royaal beneden de 5.000 inwoners. Hiermee wordt enerzijds het dorpse karakter bewaard en wordt anderzijds het draagvlak voor bepaalde voorzieningen verstevigd.
- De verdeling over de kernen is indicatief, maar het is niet aannemelijk dat de zes kleinste kernen boven de 5.000 inwoners uitkomen, soms ook vanwege de ligging nabij Natura 2000, maar ook in relatie tot de structuur van deze kernen. De toedeling zal in afstemming met de inwoners van de kernen gaan bij de verdere uitwerking in de Omgevingsvisie.
- De realisering van een nieuwe (10e) kern gaat ten koste van de hierboven genoemde woningbouwspreiding over bestaande kernen en verstevigt daarmee de vitaliteit van de bestaande kernen niet.
- Een 10e kern zou in beeld kunnen komen als wordt gekozen voor een grotere woningbouwopgave en daarmee een nieuw scenario wordt geïntroduceerd.

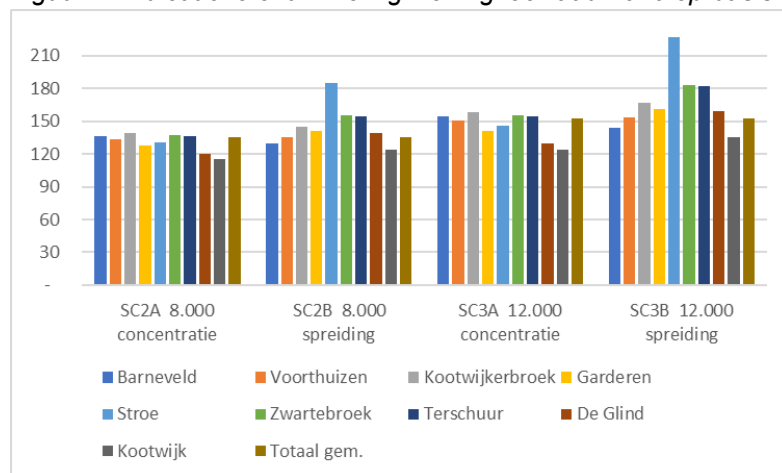
Tabel 3: Indicatieve ontwikkeling inwonertal per kern op basis van de 4 scenario's in 2020-2040

Kern	Inwonertal 2020	SC2A 8.000 concentratie	SC2B 8.000 spreiding	SC3A 12.000 concentratie	SC3B 12.000 spreiding
Barneveld	34.795	47.365	45.055	53.650	50.185
Voorthuizen	10.925	14.580	14.825	16.405	16.770
Kootwijkerbroek	5.635	7.830	8.145	8.930	9.400
Garderen	2.130	2.715	3.005	3.005	3.440
Stroe	1.650	2.155	3.050	2.405	3.750
Zwartebroek	1.420	1.945	2.205	2.205	2.600
Terschuur	1.520	2.075	2.355	2.355	2.770
De Glind	610	730	850	790	970
Kootwijk	265	305	330	330	360
Buitengebied Achterveld	145	200	225	225	265
Totaal	59.095	79.900	80.045	90.300	90.510

Bron: Gemeente Barneveld

Als de groei van de woningvoorraad wordt vergeleken met de huidige woningvoorraad (2020), zien we dat in het geval van een groei met 8.000 woningen de totale woningvoorraad tot 2040 met 35% uitbreidt, in het geval van 12.000 woningen met zo'n 53%. Op kernniveau ontstaan mogelijk grotere groeiverschillen.

Figuur 1: Indicatieve ontwikkeling woningvoorraad 2040 op basis van de 4 scenario's per kern, index 2020=100

Bron: Gemeente Barneveld

De 4 ontwikkelscenario's vergeleken

De genoemde scenario's pakken verschillend uit op een aantal onderwerpen. In de Hoofdpijnennotitie Ontwikkelscenario's Gemeente Barneveld is hier al aandacht voor gevraagd. In relatie tot de nieuwe dimensie (concentratie of spreiding) worden hieronder een aantal argumenten voor de thema's wonen, werken, leefomgeving en bereikbaarheid geduid.

Scenario's 2a en 3a: concentratie hoofdkernen met groei van 8.000 of 12.000 woningen tot 2040

Onderwerp	Scenario 2A: 8.000 woningen	Scenario 3A: 12.000 woningen
Wonen		
Aantal woningen	Voldoen aan lokale woningbehoefte en regionale behoefte	Voldoen bovengemiddeld aan lokale en (boven) regionale behoefte
Concentratie	Beperkte uitbreidingsmogelijkheden kernen	Ondanks concentratie toch zekere uitbreidings ruimte kernen
Vitaliteit /leefbaarheid	Zal in aantal kleinere kernen teruglopen	Is enigszins op peil te houden
Gemeenschap	Eigen identiteit (ons kent ons) zal door groei in B en V afzakken	Extra instroom, leidt in B en V tot afname 'ons kent ons' en meer stadse vraagstukken
Inbreiding/uitleg	Inbreiding 2 grotere kernen meer kans	Extra inzet op inbreiding 2 hoofdkernen o.a. door uitplaatsing bedrijven?
Leefomgeving		
Functioneren centrumgebieden	Druk op bestaande centra zal verder toenemen	Vraagt wellicht om meer (sub)centra met voorzieningen
Nabijheid groen/buiten	Afstand wordt wat groter bij 2 grootste kernen	Afstand wordt groter bij 2 grootste kernen, groene buffers wellicht kritisch
Wandel-/fietsroutes	Extra aanleg bij tenminste 2 grootste kernen nodig vanwege meer inwoners (woon/werk/ontspanning)	Extra aanleg bij 2 grootste kernen en in delen van overig gemeente nodig vanwege meer inwoners (woon/werk/ontspanning)
Natuur en landschap / klimaat	Versterking nodig, ook vanwege waterbuffering	Extra Versterking nodig, ook vanwege waterbuffering, extra verstedelijking
Landbouw	Krimp met name nabij 2 grote kernen	Extra krimp vanwege extra verstedelijking; Grotere recreatiedruk (ruimte), maar daarmee mogelijk ook meer basis voor beloning maatschappelijke diensten
Mobiliteit		
Wegenstructuur	Capaciteit en mogelijk barrièrewerking bestaande (invals)wegen zal aan grenzen komen in m.n. Barneveld; maatregelen nodig.	Capaciteit en barrièrewerking bestaande wegen zal aan grenzen komen in m.n. Barneveld; maatregelen nodig.
Openbaar vervoer	Kansen voor gezondere exploitatie Valleilijn, maar maximale capaciteit vormt aandachtspunt	Kansen voor gezondere exploitatie Valleilijn , maar maximale capaciteit vormt aandachtspunt
Werken		
Nieuwe bedrijventerreinen	Afronding Harselaar en Nijkerkerweg en Woonwerklandschap	Nog extra locaties nodig na afronding Harselaar etc. bijvoorbeeld vanwege Railterminal?
Gedifferentieerd werkaanbod	Verschillende sectoren blijven faciliteren, m.n. in hoofdkern of meer focus?	Verschillende sectoren blijven faciliteren, m.n. in hoofdkern of meer focus?

Aansluiting op A1	Voor een railterminal is extra aansluiting op A1 randvoorwaardelijk, gezien huidige capaciteiten	Voor een railterminal is extra aansluiting op A1 randvoorwaardelijk, gezien huidige capaciteiten
-------------------	--	--

Scenario's 2b en 3b: spreiding over de kernen met groei van 8.000 of 12.000 woningen tot 2040

Onderwerp	Scenario 2B: 8.000 woningen	Scenario 3B: 12.000 woningen
Wonen		
Aantal woningen	Voldoen aan lokale woningbehoefte en regionale behoefte	Voldoen bovengemiddeld aan lokale en (boven) regionale behoefte
Spreiding	Ook uitbreidingsmogelijkheden kernen, minder capaciteit voor Barneveld-Oost over	Uitbreidingsruimte kernen maar ook voor de 2 hoofdkernen
Vitaliteit /leefbaarheid	Wordt versterkt door keuze voor spreiding	Wordt versterkt, en/maar door extra groei wellicht aanvullende voorzieningen nodig
Gemeenschap	Meer bewaking van eigen identiteit hoofdkernen, sommige kleinere kernen zullen er veel nieuwe inwoners verkrijgen	Extra instroom, leidt overal tot afname 'ons kent ons' en o.a. in Barneveld tot ook meer stadse vraagstukken
Inbreiding/uitleg	Door gespreide groei is inbreiding in hoofdkernen mogelijk minder urgent	Door gespreide groei is inbreiding in hoofdkernen mogelijk minder urgent
Leefomgeving		
Functioneren centrumgebieden	Druk op bestaande centra zal beter worden verdeeld	Vraagt wellicht om meer (sub)centra met voorzieningen
Nabijheid groen/buiten	Afstand tot buiten blijft wat beter beheersbaar door gespreide groei	Afstand wordt groter bij 2 grootste kernen, groene buffers wellicht kritisch
Wandel-/fietsroutes	Onderling, aantrekkelijk verbindend fiets-/wandelnwernetk nodig vanwege meer inwoners (woon/werk/ontspanning)	Onderling, aantrekkelijk verbindend fiets-/wandelnwernetk nodig vanwege meer inwoners (woon/werk/ontspanning)
Natuur en landschap / klimaat	Versterking nodig, ook vanwege waterbuffering	Extra Versterking nodig, ook vanwege waterbuffering, extra verstedelijking
Landbouw	Krimp zal meer worden verdeeld over de 9 kernen	Extra krimp vanwege extra verstedelijking Grotere recreatiedruk (ruimte), maar daarmee mogelijk ook meer basis voor beloning maatschappelijke diensten
Mobiliteit		
Wegenstructuur	Benutten van weginfra van alle 9 kernen; zal hier en daar kritisch worden (vooral in Barneveld en Garderen)	Capaciteit en barrièrewerking bestaande wegen zal aan grenzen komen in m.n. Barneveld; extra maatregelen nodig.
Openbaar vervoer	Kansen voor gezondere exploitatie Valleilijn Station Stroe een mogelijkheid? Inzet van snelle busverbindingen naar de kernen	Kansen voor gezondere exploitatie Valleilijn, maar ook maximale capaciteit aandachtspunt Station Stroe een mogelijkheid? Inzet van snelle busverbindingen naar de kernen

Werken		
Nieuwe bedrijventerreinen	Afronding Harselaar en Nijkerkerweg en Woonwerklandschap, nieuwe mogelijkheden Stroe, Kootwijkerbroek?	Nog extra locaties nodig na afronding Harselaar etc. bijvoorbeeld vanwege Railterminal?
Gedifferentieerd werkaanbod	Verschillende sectoren blijven faciliteren of meer focus?	Verschillende sectoren blijven faciliteren of meer focus?
Aansluiting op A1	Voor een railterminal is extra aansluiting op A1 randvoorwaardelijk, gezien huidige capaciteiten	Voor een railterminal is extra aansluiting op A1 randvoorwaardelijk, gezien huidige capaciteiten

Intermezzo: Bovenwijkse voorzieningen en bijdragen

Het centreren of juist spreiden van woningbouw over de gemeente Barneveld heeft ook gevolgen voor bijvoorbeeld de financiering van bovenwijkse voorzieningen, zoals nieuwe infrastructuur (waaronder bijvoorbeeld nieuwe fietsverbindingen of een rondweg).

Vanuit woningbouw- en bedrijventerreinontwikkeling kan financieel worden bijgedragen aan dergelijke voorzieningen als er een directe relatie is. Zo is een financiële bijdrage aan bijvoorbeeld de oostelijke rondweg vanuit de ontwikkeling van Bloemendal niet aan de orde. In de exploitatie van De Burgt is dat momenteel ook niet voorzien, bijvoorbeeld voor de optimalisering van de Lunterseweg.

Een dergelijke bijdrage zou voor een oostelijke rondweg Barneveld kunnen komen uit een woningbouwontwikkeling Barneveld Oost. Een relevant daarvoor gegeven is dat in de bekende plancapaciteit van ca. 3.500 woningen voor de kern Barneveld (als onderdeel van de 6.000 woningen totaal), nog géén oostelijke uitbreiding van de kern Barneveld met woningbouw opgenomen is.

Casus oostelijke rondweg

Voor de oostelijke rondweg in de kern Barneveld wordt op dit moment een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Daarbij wordt in meer- of mindere mate van 5 scenario's bepaald hoe de bestaande as Lunterseweg-Van Zuijlen van Nieveltlaan moet worden vormgegeven in het geval er wel of geen oostelijke rondweg wordt aangelegd. De scenario's met extra woningen aan de zuidoostzijde van de kern zijn eerder in de MER-studie bedacht om de robuustheid van de wegenstructuur door te rekenen en zijn niet gelijk aan de scenario's zoals geschetst in de hoofdlijnennotitie. Scenario 3B uit de hoofdlijnennotitie (dus bij de keuze voor meer spreiding over de kernen) zal eerder neerkomen op hoogstens 1.500 dan op 3.000 woningen aan de zuidoostzijde van de kern van Barneveld.

Vooruitlopend op die MER lijkt geconcludeerd te kunnen worden dat een paar kruispunten op de genoemde as in de toekomst, ook als een oostelijke rondweg is aangelegd, tegen hun capaciteit aanlopen, zodat hier alsnog maatregelen getroffen moeten worden. De verwachting is dat de overige bestaande kruispunten op de as Lunterseweg-Van Zuijlen van Nieveltlaan voldoende capaciteit hebben om in alle scenario's het verkeersaanbod te verwerken, mits de oostelijke rondweg – tijdig – wordt gerealiseerd.

DEEL 2. THEMA'S & GESPREK

We doen het voorstel om vervolgens – nadat de gemeenteraad kennis heeft kunnen nemen van de al eerder beschikbaar gestelde Hoofddijnennotitie Ontwikkelscenario's Gemeente Barneveld en de memo "Kiezen voor de kracht van de kernen" – aan de hand van vier geclusterde thema's het gesprek aan te gaan:

- Thema 1: Wonen
- Thema 2: Leefomgeving (natuur & landschap, recreatie, landbouw en duurzaamheid)
- Thema 3: Bereikbaarheid / Infrastructuur
- Thema 4: Economie / Werkgelegenheid

Thema 1: Wonen

De gemeente Barneveld is een fijne gemeente om te wonen, te werken en te recreëren. De gemeente groeide de afgelopen jaren van 50.000 inwoners in 2005 naar ruim 60.000 inwoners in 2021.

Het is niet verwonderlijk dat de gemeente Barneveld een gewilde plaats is om te wonen, te werken en te recreëren. We liggen centraal in Nederland, zijn (nog) goed bereikbaar via de weg en met het openbaar vervoer. Daarom werd in de in 2016 vastgestelde Strategische Visie Barneveld 2030 'Over Morgen en Meedoen' rekening gehouden met een groei van het aantal inwoners naar zo'n 70.000 vanaf 2030 en werden daarvoor plannen voorbereid; de zogenoemde 'plancapaciteit' bedraagt nu al 6.000 woningen.

We willen ons wel de vraag stellen of – en zo ja: hoe en waar – de gemeente Barneveld blijft groeien. Over deze vraag is een aantal keuzes en stellingen geformuleerd.

Keuzevragen

1. We hebben in de *Hoofddijnennotitie Ontwikkelscenario's Gemeente Barneveld* drie ontwikkelrichtingen beschreven (afremmen, voortzetten en aanjagen). Bent u het eens met de stelling **dat vanwege de al bestaande plancapaciteit en de afspraken die daarover al zijn gemaakt (voor de bouw van 6.000 nieuwe woningen) het scenario 'afremmen' waarbij we met 4.000 woningen (200 per jaar) tot circa 70.000 inwoners groeien, niet in de rede ligt?**
Eens / Oneens
2. In deze Discussienotitie Barneveld 2040 is aangegeven dat elk van deze twee ontwikkelscenario's grofweg op twee manieren kan worden opgepakt:
 - **Concentreren van de bouwopgave** in – vooral – Barneveld en Voorthuizen;
 - **Spreiden van de bouwopgave** over alle kernen (waarbij een aantal kernen wat meer woningen zouden kunnen krijgen).Hoewel de gevolgen (bij het ene of het andere scenario) verschillen, is het wel belangrijk na te denken over waar die groei dan moet plaatsvinden.
Keuze 1: Ik kies bij voorkeur voor een gecentreerde groei (dus voornamelijk in de kernen Barneveld en Voorthuizen).
Keuze 2: Ik kies bij voorkeur voor een gespreide groei (dus verdeeld over alle kernen, waarbij een aantal kernen extra kan groeien).
3. Het ontwikkelscenario 'voortzetten' gaat uit van het realiseren van de huidige plancapaciteit met een plusje daar bovenop (totaal 8.000 woningen), waarmee we in principe voldoende bijdragen in de regio Foodvalley en Amersfoort. Voor het ontwikkelscenario 'aanjagen' gaat het om de bouw van 12.000 woningen.

Het is belangrijk te weten naar welke mate van groei de voorkeur uitgaat. Dat heeft immers gevolgen voor tal van zaken – denk aan de infrastructuur, aan de voorzieningen en aan de leefbaarheid. Wat vindt u van de stelling

De gemeente Barneveld, wil bijdragen aan de grote woningbouwopgave die op ons afkomt, maar ook om eigen inwoners de gelegenheid te bieden in de gemeente Barneveld te kunnen blijven wonen én om de leefbaarheid van onze kernen te waarborgen. We kiezen daarbij voor:

- A. Voortzetten (8.000 woningen tot 2040, ofwel 400 woningen per jaar, 80.000 inwoners)**
- B. Aanjagen (12.000 woningen tot 2040, ofwel 600 woningen per jaar, 90.000 inwoners),**
- C. Het midden van beiden scenario's (10.000 woningen tot 2040, ofwel 500 woningen per jaar, 85.000 inwoners conform de koers van de afgelopen vijf jaar en de komende vier jaar).**

4. In dat verband is het ook belangrijk om na te denken over de vraag of de nieuw te realiseren woningen vooral via inbreiding of voornamelijk via uitbreiding moeten worden gebouwd. Een keuze voor inbreiding kan betekenen dat bedrijven kunnen worden verplaatst naar een bedrijventerrein waardoor overlast vermindert, bedrijven een nieuwe (innovatieve) start kunnen maken en de vrijkomende locatie op een passende manier kan worden ingevuld. En dat verder bijvoorbeeld ook wordt gekeken naar stationsomgevingen, wonen boven winkels en dergelijke. Dat kan bijdragen aan het versterken van het woon- en leefklimaat in de dorpen en aan betere benutting van het openbaar vervoer.
- ↳ Keuze 1: Het streven naar minimaal 25% inbreiding (t.o.v. huidig 15%) moet voorrang krijgen
 - ↳ Keuze 2: Mijn voorkeur gaat uit naar uitbreiding vóór inbreiding.
 - ↳ Keuze 3: Ik heb geen voorkeur.

Thema 2: Leefomgeving: buitengebied, landbouw, natuur, recreatie en duurzaamheid

We wonen en werken in een prachtige omgeving; Gelderse Vallei en Veluwe vormen het fantastische decor van onze gemeente en haar dorpen. Fiets- en wandelroutes bieden inwoners en gasten de mogelijkheid te genieten van natuur, rust en ruimte.

Het buitengebied is tegelijkertijd ook het primaire domein van onze agrarische sector: van de kippen, koeien en de varkens.

De ontwikkelingen in en met betrekking tot het landelijk gebied staan niet stil. Integendeel. Naast alle discussie over de uitstoot van fijn- en stikstof, zien we een daling van het totaal aantal agrarische ondernemingen (nu nog 2.000 in de hele Regio Foodvalley), een schaalvergroting van bedrijven en initiatieven om de bedrijfsvoering innovatief, duurzaam, natuurinclusief en circulair te maken. We staan als maatschappij gezamenlijk voor de uitdaging naar een gezonder voedselsysteem te gaan, gezond voor de mens, de natuur en de dieren, met dus een goed verdienmodel voor de blijvende boeren, zodat zij ons ook maatschappelijk diensten kunnen blijven of gaan leveren.

We staan – mede vanwege de toenemende verstedelijking – voor de grote opgave om de functies van en in het buitengebied met elkaar te verbinden. Wat moeten we daarvoor doen, zodat de boeren kunnen blijven boeren en inwoners en gasten kunnen genieten van alle wat dat waardevolle buitengebied ons allemaal heeft te bieden. Hoe gaan landbouw, natuur, recreatie en duurzaamheid samen? Kan dat en zo ja, hoe dan?

1. Wat vindt u van de stelling dat het buitengebied – juist vanwege de toename van het aantal inwoners – van ons allemaal is en dat de agrarische sector moet 'inschikken' om nieuwe functies mogelijk te maken?
- Eens/oneens.

2. De agrarische sector is kenmerkend voor onze gemeente en voor onze regio (we zijn immers niet voor niets Regio Foodvalley). Boeren onderhouden ons landschap en voorzien in onze eerste levensbehoefte en de agrofoodketen is een belangrijke economische sector. Van toeleveranciers en stallenbouwers tot veehouders en van eier- en vleesverwerkers en transporteurs tot de vele zzp'ers.

Wat vindt u van de stelling dat we onze agrofoodketen maximaal moeten ondersteunen in de opgave om op allerlei vlakken te innoveren naar een gezonde sector: circulair, natuurinclusief, minder emissie en met een goed verdienmodel (ondanks een krimp van de veestapel) en dat wij een financiële verantwoordelijkheid hebben voor het belonen van de maatschappelijke waarden (groen, recreatie e.d.)?

Eens/oneens.

3. Gezien de huidige karakteristiek van de gemeente met 9 losse kernen, moeten we groene buffers tussen deze kernen willen behouden (en zo mogelijk versterken) om zo de inwoners de nabijheid van het buitengebied te garanderen en de eigen identiteit van de 9 kernen te koesteren.

Eens/oneens.

Thema 3: Mobiliteit

We schreven het al eerder: de gemeente Barneveld ligt centraal in Nederland en is (nog) goed bereikbaar via de weg en met het openbaar vervoer.

Tegelijkertijd staat de bereikbaarheid – van Barneveld in het algemeen, maar ook in en tussen de kernen – onder druk.

Het behoeft natuurlijk geen betoog dat een groei van de gemeente Barneveld (of dat nu met 8.000 of met 12.000 woningen is) gevolgen heeft voor de bereikbaarheid en de daarbij horende infrastructuur.

De gemeente Barneveld zet zich – samen met Regio Foodvalley, Regio Amersfoort en Cleantech Regio in voor de aanpak van de Multimodale Corridor A1 (weg én spoor). Deze lobby draagt bij aan het versterken van de bereikbaarheid van de gemeente Barneveld en van Regio Foodvalley, maar ook van de voor de gemeente Barneveld zo belangrijke toeristische bestemming Veluwe. Tegelijkertijd is het belangrijk na te denken over de infrastructuur in en tussen de kernen. Bereikbaarheid. Infrastructuur. Nieuwe manieren van verplaatsen. Belangrijke thema's die ook alles te maken hebben met de groei van Barneveld.

We zijn benieuwd naar uw mening over de volgende keuzes en dilemma's:

1. Nadenken over de groei van Barneveld kán niet zonder een integraal – op die groei afgestemd – verkeersplan met bijbehorende kosten/batenanalyse (financieel, gezondheid etc.)

Eens/Oneens.

2. De infrastructuur moet op orde zijn voordat we verdere woningbouwopgaves op ons nemen, dat we deze kosten zelf dragen als Barneveld is logisch.

Eens/Oneens.

Of:

Wanneer nieuwe infrastructuur niet in belangrijke mate kan worden bekostigd uit de exploitatie van woon- en werklocaties, die daar ook, primair, de vruchten van plukken, moeten we de aanleg daarvan heroverwegen.

Eens/oneens.

2. Een lobby en haalbaarheidsstudie voor een station Stroe (als relevante stop tussen Amersfoort en Apeldoorn voor recreanten, militairen/mariniers, inwoners en werknemers) moet actief worden opgepakt.

Eens/Oneens.

Thema 4: Economie/Werkgelegenheid. Ruimte voor bedrijventerreinen.

We zijn, dat is geen geheim, een bedrijvig volkje. Meer dan 6.300 ondernemingen (met, op Amsterdam na, relatief het meeste aantal zzp-ers van Nederland) en meer dan 34.000 arbeidsplaatsen.

Ondernemers zijn (erg) tevreden: Barneveld werd recent uitgeroepen tot beste economische toplocatie van de provincie Gelderland. We werden drie keer uitgeroepen tot MKB-vriendelijkste gemeente van Gelderland en er is blijvend veel belangstelling voor een vestigingsplek in Barneveld. Bedrijventerrein Harselaar Zuid Fase 1a (ontwikkeld in de economische crisisjaren) was binnen anderhalf jaar uitgegeven. Uit het overzicht met het aantal banen per sector blijkt dat industrie voor Barneveld relevant is, maar niet alleen. Ook in de zakelijke dienstverlening (vervoer en opslag, horeca en financiële instellingen) en collectieve dienstverlening (onderwijs, gezondheidszorg en openbaar bestuur) zit veel werkgelegenheid. Gezien de vergrijzing (ook van de beroepsbevolking) zullen er verschuivingen in werkgelegenheid optreden. Daarnaast leidt de huidige covid-pandemie mogelijk tot een versnelling van meer thuiswerken.

1. We willen bedrijven ook in de toekomst de gelegenheid bieden om zich in Barneveld te vestigen. Dat is goed voor het ondernemersklimaat van onze gemeente. Dat draagt bij aan de kwaliteit van onze voorzieningen. En dat versterkt onze arbeidsmarkt. Na Harselaar-Zuid Fase 1a is het dus vanzelfsprekend dat we Harselaar-Zuid Fase 1b en Harselaar-Zuid Fase 2 ontwikkelen. Daarnaast kijken we naar het ontwikkelen van de strook tussen A30 en de nieuwe wijk Bloemendal en denken we, samen met onze kernen, na over lokale bedrijventerreinontwikkelingen (denk aan Stroe, Kootwijkerbroek en Voorthuizen).
Eens/Oneens.
2. We vinden het belangrijk – om het vestigingsklimaat van Barneveld te versterken – om extra voorzieningen (op het gebied van infrastructuur en innovatie) te ontwikkelen waardoor bedrijven nóg eerder geneigd zijn om zich in Barneveld te vestigen. Denk aan het onder voorwaarden ontwikkelen van logistieke hubs, innovatieve en energiezuinige vervoersmogelijkheden. In dat verband kan het een gedachte zijn om bedrijven te verleiden om te verplaatsen, waardoor inbreidingslocaties voor woningbouw vrijkomen. Bedrijven kunnen dan elders (in Barneveld, op Harselaar) opnieuw beginnen, maar dan wel innovatief en volgens de klimaatdoelstellingen.
Eens/Oneens.
3. Dienstverlening (zakelijk en collectief) zorgt voor bijna de helft van de werkgelegenheid in onze gemeente. Er is veel kennis en netwerk in beide sectoren opgebouwd. Het faciliteren van deze sectoren, ook vanwege de banen voor hoogopgeleiden, ligt in de rede.
Eens/Oneens.

Barneveld, 22 april 2021

Mimi Stevens, Arjan Bossenbroek, Bertil Rebel

Bijlage 1 bij Hoofdlijnennotitie – Wat gebeurt er om ons heen?

Sociaal en vitaal samenleven

Wat gebeurt er – op dit vlak – in Barneveld en om ons heen?

Lokaal	Regionaal	Provinciaal
Sociaal Beleidsplan 'Mensen Voorop'	Strategische Agenda Foodvalley	Provinciale Omgevingsvisie Gld
Omgevingswet	Regionale Energiestrategie (RES)	Provinciale Omgevingsvisie Utrecht
Omgevingsvisie	Verstedelijkingsstrategie Arnhem, Nijmegen, Foodvalley	Toekomstbeeld OV 2040
Omgevingsvisie Centrum	Ontwikkelbeeld Amersfoort	Corridor A1
Opgaven Woningbouw	Woondeal Amersfoort	
Woonvisie Barneveld 2021-2025	Woondeal Utrecht	
Accommodatiebeleid 2021		

Leefbare en vitale wijken en dorpen

Wat gebeurt er – op dit vlak – in Barneveld en om ons heen?

Lokaal	Regionaal	Provinciaal
Omgevingswet	Strategische Agenda Regio Foodvalley	Provinciale Omgevingsvisie Gld
Omgevingsvisie	Verstedelijkingsstrategie Arnhem, Nijmegen, Foodvalley	Gelderse Maatregelen Stikstof
Omgevingsvisie Centrum	Regionale Energiestrategie	Provincie Omgevingsvisie Utrecht
Woonvisie 2021-2025	Strategische Agenda Regio Amersfoort	Toekomstbeeld OV 2040
Energievisie/Energiestrategie	Ontwikkelbeeld Amersfoort	Corridor A1
Windvisie	Woondeal Amersfoort	
Klimaat & Duurzaamheid	Woondeal Utrecht	

Visie Toerisme en Recreatie 2030		
Opgaven Woningbouw / Fasen en doseren		
Opgaven Bereikbaarheid		
Sociaal Beleidsplan 'Mensen Voorop'		
Accommodatiebeleid 2021		

Economische kracht

Wat gebeurt er – op dit vlak – in Barneveld en om ons heen?

Lokaal	Regionaal	Provinciaal
Omgevingswet	Strategische Agenda Regio Foodvalley	Provinciale Omgevingsvisie Gld
Omgevingsvisie	Verstedelijkingsstrategie Arnhem, Nijmegen, Foodvalley	Gelderse Maatregelen Stikstof
Omgevingsvisie Centrum	Strategische Agenda Regio Amersfoort	Provincie Omgevingsvisie Utrecht
Visie Toerisme en Recreatie 2030	Ontwikkelbeeld Amersfoort	Toekomstbeeld OV 2040
Opgaven Bereikbaarheid	Woondeal Amersfoort	Corridor A1
Centrumvisie Voorthuizen	Woondeal Utrecht	Kracht van Oost
	Regionaal Programma Werklocaties	

Energietransitie en klimaat

Wat gebeurt er – op dit vlak – in Barneveld en om ons heen?

Lokaal	Regionaal	Provinciaal
Omgevingswet	Strategische Agenda Regio Foodvalley	Provinciale Omgevingsvisie Gld
Omgevingsvisie	Regiodeal Foodvalley	
Omgevingsvisie Centrum	Regionale Energiestrategie (RES)	Provinciale Omgevingsvisie Utrecht
Energievisie/Energiestrategie	Regionaal Adaptatie Plan	Gelders Energie Akkoord
Windvisie	Blauwe Omgevingsvisie 2050 (Waterschap)	
Plan van aanpak Klimaatadaptatie		
Klimaat & Duurzaamheid		
Woonvisie 2021-2025		

Bereikbaarheid en mobiliteit

Wat gebeurt er – op dit vlak – in Barneveld en om ons heen?

Lokaal	Regionaal	Provinciaal
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan	Strategische Agenda Regio Foodvalley	Provinciale Omgevingsvisie Gld
Omgevingswet	Regiodeal Foodvalley	Provinciale Omgevingsvisie Utrecht
Omgevingsvisie	Verstedelijkingsstrategie Arnhem, Nijmegen, Foodvalley	Toekomstbeeld OV 2040
Omgevingsvisie Centrum	Strategische Agenda Amersfoort	Corridor A1
Woonvisie 2021-2025	Ontwikkelbeeld Amersfoort	
Opgaven Woningbouw	Woondeal Amersfoort	Nationaal
Opgaven Bereikbaarheid	Woondeal Utrecht	Infra en Waterstaat: A1/A30 Sober+
Opgaven Bedrijvigheid		

Aantrekkelijk buitengebied

Wat gebeurt er – op dit vlak – in Barneveld en om ons heen?

Lokaal	Regionaal	Provinciaal
Omgevingswet	Strategische Agenda Regio Foodvalley	Provinciale Omgevingsvisie Gld
Omgevingsvisie	Regiodeal Foodvalley	Provinciale Omgevingsvisie Utrecht
Woonvisie 2021-2025	Verstedelijkingsstrategie Arnhem, Nijmegen, Foodvalley	Gelderse Maatregelen Stikstof
Opgaven Woningbouw	Strategische Agenda Amersfoort	Agenda Veilig Buitengebied (GLD)
Opgaven Bereikbaarheid	Ontwikkelbeeld Amersfoort	Ambitieagenda Natuur en Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit (GLD)
Opgaven Bedrijvigheid	Woondeal Amersfoort	
	Woondeal Utrecht	Nationaal
		Gemeenschappelijk Landbouw Beleid
		Schone Lucht Akkoord
		Nationaal Programma Landelijk Gebied (onder de NOVI)
		Visie Landbouw, Natuur en Voedsel: Waardevol en Verbonden